P-1

ਅਸੀਂ ਪ੍ਦੇਸੀ, ਵੇ ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਪ੍ਦੇਸੀ,
ਇ ਕ ਦੇ ਵਿਚ ਅਸਾਂ ਜਾਨ ਗੰਵਾਈ, ਲੋਕਾਂ ਭਾਣੇ ਹਾਂਸੀ।
ਅਸੀਂ ਪ੍ਦੇ ੀ, ਵੇ ਸਾਡਾ ਦੂਰ ਟਿਕਾਣਾ,
ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਸਨ ਦਾ ਮਾਣਾ।
ਰੱਬ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਾਰ ਲੰਘਾਣਾ,
ਸਾਡਾ ਹੋਰ ਨਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ।
ਜਿਸ ਦੇ ਡਿੱਠਿਆਂ ਮਨ ਸਬਰ ਨਾ ਆਵੇ,
ਤੇ ਮੈਂ ਤਰਫ ਉਸੇ ਦੀ ਭੱਜਾਂ।

P-2

ਅੱਖੀਆਂ ਰੱਜ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਮੂੰਹ ਤੇਰਾ,
ਮੈਨੂੰ ਤੜਫਦੀ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲ ਹੋਏ।
ਅਠੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਹੁਣ ਗੁ ਰ ਚੱਲੀ,
ਸਿੱਕਾਂ ਸਿੱਕਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਬੱਗੇ ਵਾਲ ਹੋਏ।
ਹੁਣ ਤੇ ਜਾਨ ਵੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਚੱਲੀ,
ਤੁਸੀਂ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਨਾ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋਏ।
ਮਰ ਕੇ ਮਿਲਿਓਂ ਪਿਆਰਿਆ ਕੰਮ ਕਿਹੜੇ,
ਜੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸੜ ਮਨੂਰ ਹੋਈ।
ਕਰੇਂਦੀ ਾਰੀਆਂ[1] ਉਮਰ ਗੁ ਾਰ ਚੱਲੀ,
ਪੀਆ ਨੇ ਮੂਲ ਬੁਲਾਇਆ ਨਾ।
ਡਾਹਢੀ ਸੱਧਰ[2] ਹੈ ਪੀਆ ਦੇ ਦੇਖਣੇ ਦੀ,
ਪਰ ਪੀਆ ਨੇ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ।
ਦਮ ਦਮ ਰਹੇ ਪਿਆਰਿਆ ਯਾਦ ਤੇਰੀ,
ਦਿਲੋਂ ਅਸਾਂ ਵੀ ਕਦੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਾ।
ਹਾਏ ਅਰ ਕਰਾਂ ਸਈਓ ਦੱਸੋ ਮੈਨੂੰ,
ਕੀ ਸਬੱਬ ਹੋਇਆ ਪੀਆ ਆਂਵਦਾ ਨਾ।
ਵਿਚ ਵਿਛੋੜਿਆਂ ਉਮਰ ਗੁ ਰ ਚੱਲੀ,
ਪੀਆ ਸੰਗ ਮੇਰੇ ਰੰਗ ਮਚਾਂਵਦਾ ਨਾ।
ਲੂੰ ਲੂੰ ਮੇਰਾ ਗਮੀਂ ਗਰਕ[3] ਹੋਇਆ,
ਨਕਾਰੀ[4] ਗਨਕਾ ਨੂੰ ਹੱਸ ਬੁਲਾਂਵਦਾ ਨਾ।
ਗਈਆਂ ਲੱਗ ਅੱਖਾਂ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਭੜਕੇ,
ਹਾਏ ਲੱਗੀ ਨੂੰ ਆਣ ਬੁਝਾਂਵਦਾ ਨਾ।

---

1. ਬੇਨਤੀ. 2. ਤਾਂਘ, 3. ਸ਼ੋਕ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ, 4. ਬੇਕਾਰ।

ਾਰੋ- ਾਰ ਰੋਵਾਂ ਨਿੱਤ ਮਾਰ ਆਹੀਂ,
ਕੇਹੀਆਂ ਗਇਓਂ ਜੁਦਾਈਆਂ ਪਾ ਸੱਜਣਾ।
ਲਾਈਆਂ ਭੁੱਲ ਕੇ ਅੱਖੀਆਂ ਸੰਗ ਤੇਰੇ,
ਚੁੱਕਿਆ ਸਿਰ ਤੇ ਗਮਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਸੱਜਣਾ।
ਗਈ ਹੋ ਤੇ ਅਕਲ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਸਾਰਾ,
ਚੜ੍ਹਿਆ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਅਜਿਹਾ ਆ ਸੱਜਣਾ।
ਡਾਹਢੀ ਰੁੱਲ ਕੇ ਖਾਕ ਵਿਚ ਖਾਕ[1] ਹੋਈ ਹਾਂ,
ਹੁਣ ਦੱਸੀਂ ਖਾਂ ਪਾਕ ਦੀਦਾਰ ਸੱਜਣਾ।
ਹਾਏ ਆਣ ਕੇ ਕਰੋ ਨਿਆਂ ਕੋਈ,
ਕੇਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇਰੇ ਨੇ ਘੇਰੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਸਦਕੇ ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਕਰਾਂ ਦੀਨ ਦੁਨੀਆਂ,
ਸਿਰ ਥੀਂ ਪੈਰਾਂ ਤੀਕਣ ਤੇਰੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਦਰ ਣ ਦੇਖ ਕੇ ਭੁੱਲ ਗਈ ਇਲਮ[2] ਸਾਰਾ,
ਕੂਕਾਂ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਪਾ ਦਰ ਦਰ ਫਿਰੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਕਰੀਂ ਰਹਿਮ ਪਿਆਰਿਆ ਰਮ ਤੈਨੂੰ,
ਭਾਵੇਂ ਚੰਗੀ ਮੰਦੀ ਫਿਰ ਭੀ ਤੇਰੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।

1. ਮਿੱਟੀ, 2. ਗਿਆਨ।

P-3

ਆਈ ਰੁੱਤ ਬਸੰਤ, ਸਖੀ ਰੀ ਆਈ ਰੁੱਤ ਬਸੰਤ।
ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਘਰ ਕੰਤ ਸਖੀ ਰੀ, ਮੇਰੀ ਹੈ ਬਸ-ਅੰਤ।
ਦੁਨੀਆਂ ਮਾਣੇ ਮੌਜ ਬਹਾਰਾਂ, ਚਾਵਾਂ ਭਰੀਆਂ ਵੱਜਣ ਸਤਾਰਾਂ।
ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਘਰ ਕੰਤ ਸਖੀ ਰੀ, ਮੇਰੀ ਹੈ ਬਸ-ਅੰਤ।
ਮੈਂ ਮੌਜ ਮੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਖੁ ਹੋਣਾ, ਪੀਆ ਵਿਹੂਣੀ ਬਹਿ ਬਹਿ ਰੋਣਾ।
ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਘਰ ਕੰਤ ਸਖੀ ਰੀ, ਮੇਰੀ ਹੈ ਬਸ-ਅੰਤ।

P-4

ਆ ਕੇ ਵੇਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹਾਲ ਮੇਰਾ, ਕਿਵੇਂ ਰੋਂਦਿਆਂ ਝੱਟ[1] ਲੰਘਾਵਨੀ ਹਾਂ।
ਮੱਛੀ ਵਾਂਗ ਹੈ ਤੜਫਦੀ ਜਾਨ ਮੇਰੀ, ਪਈ ਕੂੰਜ ਦੇ ਵਾਂਗ ਕੁਰਲਾਵਨੀ ਹਾਂ।
ਜੁਗਾਂ ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਂ, ਕਦਮ ਕਦਮ ਤੇ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਨੀ ਹਾਂ।
ਤੇਰੇ ਦਰ ਦੀ ਭੁੱਖ ਰਹੇ ਹਰ ਵੇਲੇ, ਤਾਹੀਓਂ ਗੀਤ ਫਿਰਾਕ[2] ਦੇ ਗਾਵਨੀ ਹਾਂ।

1. ਸਮਾਂ, 2. ਵਿਛੋੜਾ।

P-5

ਆ ਜਾ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆ ਜਾ, ਆਪਣੀ ਸੂਰਤ ਮੈਨੂੰ ਵਿਖਾ ਜਾ।
ਸਿੱਧੀ-ਸਾਦੀ ਸੂਰਤ ਤੇਰੀ, ਪਿਆਰੀ ਪਿਆਰੀ ਮੂਰਤ ਤੇਰੀ।
ਚਿਹਰਾ ਜਲਵਾ ਰੱਬ ਦਾ ਦਿੱਸੇ, ਦਿਲ ਨੂੰ ਲੁਭਾਵਣ ਵਾਲੇ ਆ ਜਾ।
ਆ ਜਾ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆ ਜਾ।
ਸੁਹਣਾ ਮੱਥਾ ਚਿੱਟੀ ਪਗੜੀ, ਨੂਰ ਚਮਕੇ ਹਰ ਲਿਵ ਲਗੜੀ।
ਅੱਖੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਲੇ ਭਰੀਆਂ, ਭਰਵੱਟੇ ਨੂਰ ਪਲੱਟੇ ਆ ਜਾ।
ਆ ਜਾ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆ ਜਾ।
ਜੁਲਫਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਰੇ ਮ ਤਾਰਾਂ, ਨੂਰ ਇਲਾਹੀ ਦੀਆਂ ਦੇਣ ਚਮਕਾਰਾਂ।
ਇੱਕ ਇੱਕ ਵਾਲ ਸਿਰੇ ਦੇ ਉਤੋਂ, ਦੋਵੇਂ ਆਲਮ ਵਾਰਾਂ ਆ ਜਾ।
ਆ ਜਾ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆ ਜਾ।
ਮੁੱਖੜਾ ਸੁਹਾਵਾ ਸਹਿਜ ਧੁਨ ਬਾਣੀ, ਸੁਣ-ਸੁਣ ਪਾਵਾਂ ਕੰਤ ਨਿ ਾਨੀ।
ਰਸੀਲੇ ਬੈਣ ਅਤ ਮਿੱਠੜੀ ਬੋਲੀ, ਮਿਟਾਵਣ ਤਪਤ ਹਿਰਦੇ ਦੀ ਆ ਜਾ।
ਆ ਜਾ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆ ਜਾ।
ਸੁੱਚੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਛਾਤੀ ਤੇ ਆਵੇ, ਬੱਗੀ ਹੋ ਹੋ ਨੂਰ ਬਰਸਾਵੇ।
ਲਾਲੀ ਨਾਮ ਦੀ ਭਾਹ ਪਈ ਮਾਰੇ, ਗਰੀਬੀ ਸਿਖਾਵਣ ਵਾਲੇ ਆ ਜਾ।
ਆ ਜਾ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆ ਜਾ।

P-6

ਆਪਣੇ ਪੀਆ ਦੇ ਕੋਲ, ਹਾਏ ਵੇ ਅਸਾਂ ਜਾਣਾ ੂਰ।
ਨਦੀ ਠਾਠਾਂ ਪਈ ਮਾਰੇ, ਪਾਰ ਬੈਠਾ ਸੱਜਣ ਪੁਕਾਰੇ।
ਦਿਲ ਰਹਿੰਦਾ ਨਾ ਮੂਲ, ਹਾਏ ਵੇ ਅਸਾਂ ਜਾਣਾ ੂਰ।
ਸੋਹਣੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਮਾਰੀ, ਹ ਕੇ ਵਿਆਕੁਲ ਭਾਰੀ।
ਡਾਹਢੀ ਇ ਕ ਵਿਚ ਚੂਰ, ਹਾਏ ਵੇ ਅਸਾਂ ਜਾਣਾ ੂਰ।
ਲਾ ਕੇ ਸਿਰੋ-ਸਿਰ ਬਾ ੀ, ਬਣ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਮੈਂ ਦਾਸੀ।
ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਰ, ਹਾਏ ਵੇ ਅਸਾਂ ਜਾਣਾ ੂਰ।
ਛੱਡ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਾਸੇ, ਕੀਤੇ ਉਸ ਫੁੱਲ ਪਤਾਸੇ।
ਆਪਣੀ ਜਿੰਦੜੀ ਨਾ ਰੋਲ, ਹਾਏ ਵੇ ਅਸਾਂ ਜਾਣਾ ੂਰ।
ਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਡੋਰੀ, ਕਦੀ ਨਾ ਸੀ ਉਹ ਡੋਲੀ।
ਪਹੁੰਚੀ ਆਖਿਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਕੋਲ, ਹਾਏ ਵੇ ਅਸਾਂ ਜਾਣਾ ੂਰ।
ਮੈਂ ਵੀ ਆਈ ਦਰ ਤੇਰੇ, ਪਾਂਦੀ ਜੋਗਣ ਵਾਲੇ ਫੇਰੇ।
ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੜੀ ਨਾ ਰੋਲ, ਹਾਏ ਵੇ ਅਸਾਂ ਜਾਣਾ ੂਰ।
ਪੀਆ ਦਰ ਤੇਰੇ ਦੀ ਦਾਸੀ, ਹੋਈ ਹਾਂ ਸਖਤ ਉਦਾਸੀ।
ਹੁਣ ਤਾਂ ਦਰੋਂ ਨਾ ਮੋੜ, ਹਾਏ ਵੇ ਅਸਾਂ ਜਾਣਾ ੂਰ।
ਸਾਵਣ ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਨਾ ਕੋਈ, ਮਾਲਿਕ ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਨਾ ਕੋਈ।
ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਬੋਲ, ਹਾਏ ਵੇ ਅਸਾਂ ਜਾਣਾ ੂਰ।

P-7

ਆਹਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਦਰਦਾਂ ਭਰੀਆਂ, ਸਾੜਨ ਲੋਕ ਸਭਾਏ।
ਸੀਨੇ ਆਿ ਕ ਲੋਕਾਂ ਤਾਈਂ, ਹਰ ਦਮ ਅੰਗ ਭੜਕਾਏ।
ਇੱਕ ਇੱਕ ਆਹ ਨਿਕਲ ਕੇ ਬਾਹਰ, ਭੁੰਨ ਸੁੱਟੇ ਜਗ ਸਾਰਾ।
ਦਰਦੀ ਦਿਲਾਂ ਆ ਕਾਂ ਤਾਈਂ, ਫੂਕ ਜਲਾਇਆ ਸਾਰਾ।
ਜਦ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕਿਸੇ ਦੇ, ਸੁਣਾਵਾਂ ਹਾਲ ਹਿਜਰ[1] ਦਾ।
ਸਿਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਤੀਕਰ, ਸਾਰਾ ਹੀ ਸੜ ਬਲਦਾ।
ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਾਵਣ ਰੋਂਦੀ ਧੋਂਦੀ, ਬਾਗਾਂ ਵੱਲ ਉਠ ਧਾਵਾਂ।
ਉੱਥੇ ਸਾੜਿਆ ਸਭ ਜਗ ਸਾਰਾ, ਮੇਰੀਆਂ ਬਲਦੀਆਂ ਆਹਾਂ।
ਪੀਆ ਪਿਆਰਾ ਬੇਪਰਵਾਹਾ, ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਕੀ ਕਾਰਾ।
ਆਸਣ ਮਾਲਾ ਜਿੰਦੜੀ ਆਪਣੀ, ਦਰ ਉਸ ਦੇ ਤੋਂ ਵਾਰਾਂ।
ਹੈ ਕੋਈ ਮਹਿਰਮ ਸੰਦੇ ਮੇਰੇ ਨੂੰ, ਪਾਸ ਪੀਆ ਲੈ ਜਾਵੇ।
ਹਾਲ ਹਕੀਕਤ[2] ਦਿਲ ਦੀ ਸਾਰੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਲ ਸੁਣਾਵੇ।
ਕਰੋ ਮਿਹਰ ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਦਾਤੇ, ਜਾਨ ਜਾਏ ਕੁਰਲਾ ਕੇ।
ਆਜਿ [3] ਬੰਦੀ ਦਰ ਤੇਰੇ ਦੀ, ਮਾਰ ਨਾ ਮੈਨੂੰ ਰੁਲਾ ਕੇ।
ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਚਿੱਤ ਉਠਾਇਆ, ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾਓ।
ਦੱਸੀਂ ਉਹ ਮੁਖੜਾ ਨੂਰੀ ਆਪਣਾ, ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਰਸਾਓ।
ਮੈਂ ਮਸਕੀਨ ਨਿਮਾਣੀ ਸਾਵਣ, ਦਰ ਤੇਰੇ ਤੇ ਆਈ।
ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪਿਆਰੇ, ਮੈਨੂੰ ਛੇਤੀ ਮੁਖ ਦਿਖਾਈਂ।

1. ਵਿਛੋੜਾ 2. ਸਚਾਈ, 3. ਲਾਚਾਰ।

P-8

ਇ ਕ ਦੇ ਪੇਚ ਕੁਵੱਲੇ, ਦੁਹਾਈ ਵੇ ਲੋਕੋ।
ਜਾਨ ਤਮਾਚੇ ਨਾ ਝੱਲੇ, ਦੁਹਾਈ ਵੇ ਲੋਕੋ।
ਦਿਲ ਮੇਰਾ ਤੜਫੇ, ਅੱਖ ਰਮਾਵੇ।
ਮਾਂ ਝਿੜਕੇ, ਦਿਲ ਪੱਟੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਵੇ।
ਜੱਗ ਰੱਖਣਾ, ਨਾਲੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨਿਭਾਉਣੀ।
ਫੱਟ[1] ਨੇ ਕਲੇਜੇ ਦੇ ਅੱਲੇ, ਦੁਹਾਈ ਵੇ ਲੋਕੋ।
ਕੋਈ ਪਾਸ ਪੀਆ ਲੈ ਚੱਲੇ, ਦੁਹਾਈ ਵੇ ਲੋਕੋ।
ਇ ਕ ਦੇ ਪੇਚ ਕੁਵੱਲੇ, ਦੁਹਾਈ ਵੇ ਲੋਕੋ।
ਮਾਹੀ ਵੇ ਮੁਹਾਵੀਆ ਤਰਸ ਕਮਾ ਲੈ।
ਫ ਲਾਂ[2] ਦੇ ਬੇੜੇ ਚਾੜ੍ਹ ਲਗਾ ਲੈ।
ਪੈਸਾ ਨਹੀਓਂ ਮੇਰੇ ਪੱਲੇ, ਦੁਹਾਈ ਵੇ ਲੋਕੋ।

P-9

ਉਠ ਜਾਗ ਸਫਰ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਏ, ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਮੁਸਾਫਿਰਖਾਨਾ ਏ।
ਇਸ ਸਿੱਪ ਚੋਂ ਮੋਤੀਆਂ ਜਾਣਾ ਏ, ਜਾ ਕੇ ਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਏ।
ਅਸਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਏ, ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਮੁਸਾਫਿਰਖਾਨਾ ਏ।
ਫੁੱਲ ਟਹਿਣੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਣਾ ਏ, ਟੁੱਟ ਕੇ ਮੁੜ ਟਹਿਣੀ ਨਾ ਲਗਾਣਾ ਏ।
ਸਾਨੂੰ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਅਸਾਂ ਵੀ ਜਾਣਾ ਏ, ਉਠ ਜਾਗ ਮੁਸਾਫਿਰ ਜਾਣਾ ਏ।
ਜੇ ਫੁੱਲ ਟਹਿਣੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਂਦਾ, ਕਦੀ ਭੁੱਲ ਕੇ ਟਹਿਣੀ ਨਾਲ ਲਗਾਂਦੀ ਨਾ।
ਕਰ ਸਫਰ ਜੇ ਸਫਰ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਏ, ਉਠ ਜਾਗ ਮੁਸਾਫਿਰ ਜਾਣਾ ਏ।

1. ਜ਼ਖਮ, 2. ਰਹਿਮ।

P-10

ਏਹਾ ਕਰਮ ਕਰੀਂ ਤੂੰ ਆਪਣਾ, ਯਾ ਰੱਬ ਮੇਰੇ ਤਾਈਂ।
ਇੱਕ ਦਮ ਵਿਸਰੇ ਯਾਦ ਨਾ ਤੇਰੀ, ਮਨ ਜਾਏ ਨਾ ਹੋਰ ਕਿਥਾਈਂ।
ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਤੂੰ ਲੈ ਚੱਲ ਮੈਨੂੰ, ਰਾਹ ਭੁੱਲੀ ਮੈਂ ਸਾਈਆਂ।
ਮਹਿਫਲ[1] ਮੇਰੀ ਤੂੰ ਕਰ ਿ ਦਾ, ਪਾ ਫੇਰਾ ਆਪਣਾ ਸਾਈਆਂ।
ਇਸ ਕੁਮਲਾਏ ਹਿਰਦੇ ਤਾਈਂ, ਤੂੰ ਕਰ ਤਾ ' ਆ ਕੇ।
ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਬਖ ਅਸਾਨੂੰ, ਭਰ ਦੇ ਜਿੰਦ ਫਿਰ ਆ ਕੇ।
ਨੂਰੀ ਬਾਟੇ ਇ ਕਾਂ ਵਾਲੇ, ਭਰ ਭਰ ਪੀਤੇ ਜਿਸ ਨੇ।
ਆਪਣਾ ਆਪ ਸੱਜਣ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ, ਜਿੰਦਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ।
ਦਿਲ ਉਹ ਜੋ ਨਾਲ ਪੀਆ ਦੇ, ਨਾਮ ਕਮਾਵਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇ।
ਉਹ ਰੂਹ ਜੋ ਚਾਹ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ, ਦਿਲਬਰ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਵੇ।
ਝੂੱਠੇ ਵਹਿਮ ਖਿਆਲਾਂ ਅੰਦਰ, ਐਵੇਂ ਉਮਰ ਗੁ ਾਰੀ।
ਸਾਵਣ ਪੀਰ ਤੇਰੇ ਦਰ ਆਈ, ਸੁਣ ਮੇਰੀ ਯਾਚਨਾ[2] ਸਾਰੀ।

P-11

ਐ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਇਸ ਕੂਕਰ[1] ਤਾਈਂ, ਖੈਰ ਦਰਸ ਦੀ ਪਾਈਂ।
ਬਾਝੋਂ ਤੇਰੇ ਦਰਦ ਮੇਰੇ ਦਾ, ਵਾਕਿਫ ਕੋਈ ਨਾਹੀਂ।
ਕੁੱਠੀ ਲੁੱਟੀ[2] ਇ ਕ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ, ਦਰ ਤੇਰੇ ਤੇ ਆਈ।
ਤੂੰ ਹੀ ਵਾਕਿਫ ਨਬ ਮੇਰੀ ਦਾ, ਕਰੀਂ ਇਲਾਜ ਦੁਹਾਈ।
ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਵੈਦ ਨਾ ਕੋਈ ਡਿੱਠਾ, ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਹਾਨੀਂ।
ਹੋਰ ਕੋਈ ਜਾਣੇ ਸਾਰ ਨਾ ਮੇਰੀ, ਸਾਰੇ ਇਸ ਜਹਾਨੀਂ।
ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੀਆਂ ਤਾਘਾਂ ਸਾਨੂੰ, ਜਾਣੇ ਖਲਕਤ[3] ਸਾਰੀ।
ਜਲਦੀ ਦੱਸ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ, ਮੁਖੜਾ ਆਪਣਾ ਨੂਰੀ।
ਜਦ ਤੀਕਣ ਤੈਨੂੰ ਵੇਖ ਨਾ ਲਵਾਂ, ਹੋਵੇ ਨਾਹੀਂ ਸਬੂਰੀ[4]।
ਜਦ ਦੀ ਸੁਹਣੀ ਸੂਰਤ ਤੇਰੀ, ਸਾਵਣ ਨ ਰ ਵਿੱਚ ਆਈ।
ਵਹਿਮ ਖਿਆਲ ਦੂਰ ਹੋਏ ਸਾਰੇ, ਗਮ ਸਾਡੇ ਦੂਰ ਕਰਾਈਂ।

---

1. ਸਭਾ, 2. ਬੇਨਤੀ।

1. ਕੁੱਤਾ, 2. ਮਸਤ, 3. ਦੁਨੀਆਂ, 4. ਸਬਰ।

P-12

ਉਹ ਸੁਹਣਾ ਏਨਾ ਸੁਹਣਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਦਿੱਸਦਾ ਸੀ ਚੰਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੀ।
ਮਨ ਮੋਤੀ ਲੈ ਲੈ ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ, ਦਰਬਾਰ ਉਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੜਦਾ ਸੀ।
ਉਹ ਦੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਦੇਖੀ ਮੈਂ, ਘੁੰਮਦੀ ਸੀ ਮਸਤੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ।
ਉਹ ਇੱਕੋ ਇਕ ਹੀ ਦੇਖੀ ਮੈਂ, ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਹਸਤੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ।
ਉਹ ਨੂੰ ਵੇਖ-ਵੇਖ ਕੇ ਫੁੱਲਾਂ ਤੇ, ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਜਵਾਨੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ।
ਕਲੀਆਂ ਦੇ ਹਾਸੇ ਖਿੜਦੇ ਸੀ, ਅੱਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਸਤੀ ਗਾਉਂਦੀ ਸੀ।
ਉਹ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਚੋਂ ਲੈ ਚਮਕ-ਦਮਕ, ਬਿਜਲੀ ਚਮਕਾਰੇ ਸਿੱਖੇ ਸੀ।
ਇਸੇ ਲਈ ਭਿੰਨੀ ਰੈਨੜੀਏ, ਪਏ ਚਮਕਣ ਤਾਰੇ ਸਿੱਖੇ ਸੀ।
ਉਹ ਸੋਲਾਂ ਕਲਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸੀ, ਹਰ ਸਾਜ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਤਾਨ ਸੀ ਉਹ।
ਬੇਸਮਝਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਸੀ ਉਹ, ਪਰ ਭਗਤਾਂ ਲਈ ਭਗਵਾਨ ਸੀ ਉਹ।
ਉਹ ਕਿਹੋ-ਜਿਹਾ ਸੀ ਕੈਸਾ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਤਸਬੀਹ[1] ਸਕਦੀ।
ਜੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕਰ ਬੈਠੇ, ਉਹ ਦੀ ਮੂਰਖਤਾ ਨਹੀਂ ਜੀਅ ਸਕਦੀ।
ਉਹ ਨੂਰ ਇਲਾਹੀ ਂਤਮਈ, ਜਦ ਮਸਤੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।
ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਪਾਪੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ, ਬੰਨੇ ਤੇ ਬੇੜੇ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ।
ਉਹ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਂਦਾ ਸੀ, ਕਰ ਦੌਲਤਮੰਦ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਸੀ ਕਾਸੇ ਹੱਥ ਫੜਾ ਦੇਂਦਾ, ਕਈ ਹੈਂਕੜਖਾਂ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਉਹ ਚਮਕਾਂ ਦੇ-ਦੇ ਧਰਤੀ ਦੇ, ਰੇ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਕਰਦਾ ਸੀ।
ਜਿਹਨੂੰ ਲੋਕੀਂ ਕਾਰੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਕੂਕਰ[2] ਉਹ ਦੇ ਦਰ ਦਾ ਸੀ।
ਉਹ ਸੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪਰਮਾਣ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ੈਅ[3] ਭੀ ਉਹ ਦੇ ਤੁੱਲਦੀ ਨਹੀਂ।
ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਦਿੱਸਦੀ ਜੋ, ਉਹ ਦੀ ਧੂੜੀ ਦੇ ਵੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਨਹੀਂ।
ਉਹ ਅੱਖ ਜਾਂ ਗਹਿਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਸਾਗਰ ਦਾ ਸੀਨਾ ਸੜਦਾ ਸੀ।
ਉਹ ਘੂਰੀ ਵੱਟ ਜੇ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਸੂਰਜ ਨਾ ਡਰਦਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੀ।
ਉਹਨੂੰ ਚੰਨ ਸਿਤਾਰੇ ਅੰਬਰ ਵੀ, ਝੁੱਕ-ਝੁੱਕ ਕੇ ਸਜਦੇ ਕਰਦੇ ਸੀ।
ਬਣ-ਬਣ ਕੇ ਬੱਦਲ ਸਾਵਣ ਦੇ, ਉਹਦਾ ਆ-ਆ ਪਾਣੀ ਭਰਦੇ ਸੀ।
ਉਹ ਕੌਣ ਸੀ ਮਹਿਰਮ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ, ਉਹ ਸਾਵਣ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰਾ ਸੀ।
ਉਹ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ, ਅਰ ਾਂ ਤੋਂ ਆਇਆ ਤਾਰਾ ਸੀ।

1. ਮਿਸਾਲ, 2. ਕੁੱਤਾ, 3. ਚੀਜ਼।

P-13

ਕਦ ਮਿਲਸੀ ਮੈਂ ਬਿਰਹੋਂ ਸਤਾਈ ਨੂੰ।
ਆਪ ਨਾ ਆਵੇਂ ਨਾ ਲਿਖ ਭੇਜੇਂ, ਭੱਠ ਅਜਿਹੀ ਲਾਈ ਨੂੰ।
ਤੈਂ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾ ਜਾਣਾਂ, ਮੈਂ ਸੂਲ ਸਤਾਈ ਨੂੰ।
ਰਾਤੀਂ ਦਿਨੇ ਆਰਾਮ ਨਾ ਮੈਨੂੰ, ਖਾਵੇ ਬਿਰਹਾ ਕਸਾਈ ਨੂੰ।
ਬਾਝ ਤੇਰੇ ਧ੍ਰਿਗ ਜੀਵਣਾ ਮੇਰਾ, ਜੂਏ ਜਾਨ ਹਰਾਈ ਨੂੰ।

P-14

ਕਿੱਥੇ ਵੱਸੇਂ ਕਿੱਥੇ ਮੈਂ ਲੱਭਾਂ ਤੈਨੂੰ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਵੀ ਕੋਈ ਨਾ ਪਾਈ ਹੋਈ ਏ।
ਜਗਤ ਬੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਭਾਲ ਥੱਕੀ, ਖਬਰੇ ਕਿੱਥੇ ਕਲ ਛੁਪਾਈ ਹੋਈ ਏ।
ਰਤਾ ਚੈਨ ਵੀ ਲੈਣ ਨਾ ਦੇਂਦੀ ਏ, ਤੇਰੀ ਸਿੱਕ ਨੇ ਜਿੰਦ ਤੜਫਾਈ ਹੋਈ ਏ।
ਸੱਜਣਾ ਵੇਖ ਖਾਂ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕ ਤੇਰੀ, ਨੈਣਾਂ ਮੇਰਿਆਂ ਨੇ ਖੈਬਰ[1] ਲਈ ਹੋਈ ਏ।
ਤੇਰੀ ਭੇਟ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੋਲ ਮੇਰੇ, ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇਰੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਏ।
ਤੇਰੇ ਦਰਸ ਲਈ ਜਿੰਦ ਅਟਕਾਈ ਹੋਈ ਏ, ਉਹ ਵੀ ਤਲੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਟਿਕਾਈ ਹੋਈ ਏ।

1.ਝੜੀ।

P-15

ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਗਲ ਪਈ ਨਿਭਾਣੀ ਲੋੜੀਏ।
ਮਾਂ[1] ਦੇ ਪਰਵਾਨੇ ਵਾਂਗੂੰ ਜਲਦਿਆਂ ਅੰਗ ਨਾ ਮੋੜੀਏ।
ਹਾਥੀ ਇਕ ਮਹਾਵਤ ਰਾਂਝਾ, ਅੰਕੁ ਦੇ ਦੇ ਹੋੜੀਏ।
ਸੁਣ ਵੇ ਲੋਕਾ ਮੇਰਾ ਹੌਕਾ, ਲੱਗੜੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾ ਤੋੜੀਏ।
ਦਸਤ ਵਿਕਾਣੀ ਵਿਕਾਣੀ ਹਾਂ ਵੇ ਮੈਂ, ਹੁਣ ਉਜਰ ਕੀ ਰੱਖਾਂ।
ਭੱਠ ਖੇੜਿਆਂ ਦਾ ਗਿਰੀ ਛੁਹਾਰਾ, ਹਿਰ ਰਾਂਝਣ ਦੀ ਖੰਡ ਕਰ ਚੱਖਾਂ।
ਸੁਣ ਯਾਰ ਗੁਮਾਨੀਆਂ ਵੇ, ਇਹਨੀਂ ਗੱਲੀਂ ਸਾਨੂੰ ਤਾਰਦਾ।
ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਨਾਵ ਕਰੇ ਸੋ ਲੰਘੇ, ਡੂੰਘਾ ਘਾਟ ਪਿਆਰ ਦਾ।
ਰਾਤ ਅੰਧੇਰੀ ਗਲੀਆਂ ਚਿੱਕੜ, ਮੈਂ ਭਰਵਾਸਾ ਯਾਰ ਦਾ।
ਸੁਣ ਪਿਆਰਿਆ ਰਸ-ਭਿੰਨਾ ਢੋਲਣਾ, ਨਦੀਉਂ ਪਾਰ ਉਤਾਰਦਾ।

1.ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ।

P-16

ਗੱਲਾਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਮਿੱਠੜੇ ਢੋਲਣੇ ਦੀਆਂ,
ਠੰਢੇ ਸਾਹ ਭਰੇਂਦਿਆਂ ਭੁੱਲ ਗਈਆਂ।
ਅਸੀਂ ਰੁਲਦਿਆਂ ਰੁੱਲ ਖਰੁੱਲ ਗਈਆਂ,
ਕੇਹੀਆਂ ਦਰਦ ਅੰਧ ਰੀਆਂ ਝੁੱਲ ਗਈਆਂ।
ਓ ਮੇਰਿਆ ਸਾਵਣਾ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕ ਤੇਰੀ,
ਅੱਥਰੂ ਡੁੱਲ੍ਹਦਿਆਂ ਡੁੱਲ੍ਹਦਿਆਂ ਡੁੱਲ੍ਹ ਗਈਆਂ।
ਜਮਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁ[1] ਪਰਦੇਸੀ,
ਉਹ ਤੱਤੀਆਂ ਰੁੱਲ ਖਰੁੱਲ ਗਈਆਂ।
ਹਾਏ ਕੰਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਾਰ ਸਾਡੀ,
ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਤਰਾਜੂਆਂ ਤੁਲ ਗਈਆਂ।
'ਜਮਾਲ' ਨੇ ਕੰਤ ਹੰਢਾਇਆ ਰੱਜ ਕੇ ਨਾ,
ਪੀਘਾਂ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁਲਾਰਿਉਂ ਖੁੱਲ ਗਈਆਂ।

P-17

ਚੰਗੀ ਮੌਤ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਦੁਖ ਕੋਲੋਂ,
ਪਈ ਤੜਫਦੀ ਜਾਨ ਬੀਮਾਰ ਦੀ ਏ।
ਗਈ ਭੁੱਲ ਜਹਾਨ ਦੀ ਐ -ਓ-ਇ ਰਤ,
ਹਰਦਮ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦੀ ਦਿਲਦਾਰ ਦੀ ਏ।
ਸੁਹਣਾ ਹੱਸ ਕੇ ਕਰੇ ਕਲਾਮ ਨਾਹੀਂ,
ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰਦੀ ਸੂਰਤ ਯਾਰ ਦੀ ਏ।
ਮੈਂ ਤੱਤੀ ਨੂੰ ਦੇਵੀਂ ਤੂੰ ਮੇਲ ਪਿਆਰਾ,
ਰੱਬਾ ਆਸ ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਏ।

1.ਪਤੀ।

P-18

ਚੜ੍ਹਦੇ **ਚੇਤ** ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਉਦਾਸ ਹੋਇਆ,
ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਾ ਪੀਆ ਵਿਛੋੜ ਬੈਠੀ।
ਕੀਤੀ ਅਰ ਹੋਈ ਮੰਨ ੂਰ ਨਾਹੀਂ,
ਹੱਥ ਪੈਰ ਬਥੇਰੜੇ ਜੋੜ ਬੈਠੀ।
ਸੁਹਣਾ ਮੁੜੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਕੰਡ ਤੁਰਿਆ,
ਲੱਖਾਂ ਹਾਰੜ੍ਹੇ ਵਸੀਲੜੇ ਜੋੜ ਬੈਠੀ।
ਉਸ ਵਕਤ ਨੂੰ ਰੋਵਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਵੇ,
ਜਿਸ ਵੇਲੜੇ ਅੱਖੀਆਂ ਜੋੜ ਬੈਠੀ।

ਆਇਆ ਮਾਹ **ਵਿਸਾਖ** ਨਹੀਂ ਪਾਸ ਮਾਹੀ,
ਲਾਈ ਅੱਗ ਵਿਛੋੜੇ ਨੇ ਮਾਰ ਵਿੱਚੋਂ।
ਲਾ ਕੇ ਨੇਹ ਸਹੇੜਿਆ ਦੁੱਖ ਮੈਂ ਤਾਂ,
ਪਾਇਆ ਸੁੱਖ ਨਾ ਏਸ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚੋਂ।
ਜਿਵੇਂ ਵਿੱਛੜੀ ਕੂੰਜ ਕੁਰਲਾਂਵਦੀ ਏ,
ਤੇ ਵਿੱਛੜੀ ਰੋਂਵਦੀ ਡਾਰ ਵਿੱਚੋਂ।
ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਤੁਧ ਬਾਝ ਪਿਆਰਿਆ ਵੇ,
ਡਰ ਆਂਵਦਾ ਘਰ ਬਾਰ ਵਿੱਚੋਂ।

ਜੇਠ ਹੇਠ ਫਿਰਾਕ[1] ਦੇ ਹੋਈ ਮੁੱਦਤ,
ਅੱਖੀਆਂ ਤੱਕਦੀਆਂ ਥੱਕੀਆਂ ਰਾਹ ਤੇਰਾ।
ਕਰਕੇ ਨ ਰ ਤੂੰ ਇੱਕ ਮਿਹਰ ਵਾਲੀ,
ਕਦੀ ਕੁੱਲੀ ਮੇਰੀ ਵਿੱਚ ਪਾਈਂ ਫੇਰਾ।
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਘੱਲ ਸੁਨੇਹੜਾ ਆਵਣੇ ਦਾ,
ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਰਹਿੰਦਾ ਮੈਨੂੰ ਚਾਉ ਤੇਰਾ।
ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾਹੀਂ,
ਕੋਈ ਬਣੇ ਨਾ ਯਾਰ ਆਸਰਾ ਮੇਰਾ।

ਚੜ੍ਹਦੇ **ਹਾੜ੍ਹ** ਉਜਾੜ ਜਹਾਨ ਦਿੱਸੇ,
ਪੀੜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲੇਜੜੇ ਲੱਗੀਆਂ ਨੇ।
ਮਿਲ ਜਾ ਪਿਆਰਿਆ ਇੱਕ ਵਾਰੀ,
ਅਸਾਂ ਬਹੁਤ ਜੁਦਾਈਆਂ ਤੱਕੀਆਂ ਨੇ।
ਜੇ ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਕਦੀ ਨਾ ਪਿਆਰ ਪਾਉਂਦੀ,
ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋ ਹੋਣੀਆਂ ਠੱਗੀਆਂ ਨੇ।
ਮੈਨੂੰ ਗਿਉਂ ਉਜਾੜ ਪਿਆਰਿਆ ਵੇ,
ਕਲਮਾਂ ਧੁਰੋਂ ਦਰਗਾਹ ਦੀਆਂ ਵੱਗੀਆਂ ਨੇ।

ਚੜ੍ਹਿਆ ਮਾਹ **ਸਾਵਣ** ਲੱਗਾ ਹਿਜਰ[1] ਤਾਵਣ[2],
ਤੱਤੀ ਲੱਖ ਹ ਾਰ ਪੁਕਾਰ ਕੀਤੀ।
ਤੜਪੇ ਮਛਲੀ ਵਾਂਗ ਦਿਨ ਰਾਤ ਹਰਦਮ,
ਜਾਨ ਗਮਾਂ ਨੇ ਪਕੜ ਿਕਾਰ ਕੀਤੀ।
ਦੱਸੋ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਸਹੇਲਿਉ ਨੀ,
ਦਰ ਪੀਆ ਦੇ ਇ ਕ ਖੁਵਾਰ ਕੀਤੀ।
ਮੰਗਾਂ ਮੌਤ ਨਾ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ,
ਛੁੱਟੇ ਜਾਨ ਜੋ ਹਿਜਰ ਬੀਮਾਰ ਕੀਤੀ।

1.ਵਿਛੋੜਾ।

1.ਵਿਛੋੜਾ, 2. ਤੜਫਾਉਣਾ।

ਭਾਦੋਂ ਭਾਗ ਉਲਟੇ ਮੇਰੇ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ,
ਚੱਲੇ ਕੋਈ ਮੇਰੀ ਤਦਬੀਰ[1] ਨਾਹੀਂ।
ਆਸਾਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਦਿਲ ਅੰਦਰ,
ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਾਨ ਦਿੱਤੀ ਤਕਦੀਰ ਨਾਹੀਂ।
ਸੁੱਖੀ ਵੱਸਦਿਆਂ ਯਾਰ ਜੁਦਾ ਕੀਤਾ,
ਕੀਤੀ ਓਸ ਦੀ ਕੋਈ ਤਕਸੀਰ[2] ਨਾਹੀਂ।
ਕੀਤੇ ਜਤਨ ਹ ਾਰ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ,
ਗਲੋਂ ਗਮਾਂ ਦੇ ਲਹਿਣ ਜੰ ੀਰ ਨਾਹੀਂ।

ਅੱਸੂ ਆਸ ਤੇਰੀ ਵਿੱਚ ਸੱਜਣਾ ਵੇ,
ਸਾੜੇ ਨਿੱਤ ਫਿਰਾਕ ਦੀ ਅੱਗ ਮੈਨੂੰ।
ਲਾ ਕੇ ਪਿਆਰ ਤੇ ਗਿਉਂ ਵਿਸਾਰ ਕਿੱਧਰੇ,
ਮਿਲਿਆ ਯਾਰ ਬਨਾਰਸੀ ਠੱਗ ਮੈਨੂੰ।
ਤੜਪੇ ਨੀਮ-ਬਿਸਮਿਲ[3] ਆਜਿ [4] ਜਾਨ ਮੇਰੀ,
ਅੱਗ ਗਈ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਲੱਗ ਮੈਨੂੰ।
ਧੁਰ ਦੀ ਲਿਖੀ ਨਾ ਮੁੜੇ ਪਿਆਰਿਆ ਵੇ,
ਗਈ ਕਲਮ ਤਕਦੀਰ ਦੀ ਵੱਗ ਮੈਨੂੰ।

ਕੱਤਕ ਕੱਤ ਰੋਵਾਂ ਨਿੱਤ ਵੈਣ ਕਰ ਕਰ,
ਅੱਜ ਪਾਸ ਹਮਦਰਦ ਨਾ ਕੋਈ ਸਈਓ।
ਜਿਹੜਾ ਯਾਰ ਮਹਿਰਮ ਛੱਡ ਵਤਨ ਗਿਆ,
ਜਾਨ ਤੰਗ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸਈਓ।

ਫਸ ਗਈ ਜਾਨ ਅਣਜਾਣ ਵਿੱਚ ਆਣ ਦੁੱਖਾਂ,
ਨਾ ਮੈਂ ਜੀਵੰਦੀ ਤੇ ਨਾ ਮੈਂ ਮੋਈ ਸਈਉ।
ਨਿੱਤ ਪੁੱਛਦੀ ਫਿਰਾਂ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ,
ਲੋਕੀਂ ਕਹਿਣ ਮੈਨੂੰ ਵਹਿ ਣ[1] ਹੋਈ ਸਈਉ।

ਮੱਘਰ ਮਾਹ ਮੋਈ ਦੁਖੀ ਜਾਨ ਹੋਈ,
ਜਾਨੀ ਦੱਸ ਨੀ ਗਿਆ ਨਿ ਾਨ ਕੋਈ।
ਜਾਵਾਂ ਦੇਸ ਕਿਹੜੇ ਸੜ ਗਏ ਲੇਖ ਮੇਰੇ,
ਫਿਰਾਂ ਢੂੰਡਦੀ ਪੰਡਿਤ ਗਿਆਨੀ ਕੋਈ।
ਕਰਕੇ ਗਿਉਂ ਰੋਗੀ ਦੁੱਖਾਂ ਦਰਦ ਜੋਗੀ,
ਏਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧਿਆਨ ਕੋਈ।
ਲਵੀਂ ਸਾਰ ਜਲਦੀ ਤੂੰ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ,
ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਲਬਾਂ ਤੇ ਓੜਕ ਆਣ ਹੋਈ।

ਪੋਹ ਪਈਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਪੇ ਮੇਰੇ,
ਗਮ ਦੇ ਗਏ ਖਾ ਹੋਲੇ ਲੰਮੇ ਵੈਣ ਪਈਆਂ।
ਜਿਨ੍ਹਾ ਵੱਸਦੀਆਂ ਦੇ ਉਜੜ ਗਏ ਖਾਨੇ,
ਦਿਨ ਰਾਤ ਰੋਵਣ ਕਰ ਕਰ ਵੈਣ ਪਈਆਂ।
ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਜੁਦਾਈ ਦਾ ਸੱਲ ਜਾਣਨ,
ਉਹ ਪਰ ਜਗ ਤੇ ਫਿਰਨ ਬੇਚੈਨ ਪਈਆਂ।
ਤੇਰੀ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ,
ਤੱਕਾਂ ਰਾਹ ਤੇਰਾ ਬੈਠ ਵਿੱਚ ਸਈਆਂ।

1.ਉਪਾਅ, 2. ਅਪਰਾਧ, 3. ਅਧਮਰਾ, 4. ਲਾਚਾਰ।

1.ਪਾਗਲ।

ਚੜ੍ਹਦੇ **ਮਾਘ** ਬੈਠ ਦੁੱਖਾਂ ਤਾਂਘ ਮਾਹੀ,
ਟੁੱਟੇ ਜੀਵ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਨਾਹੀਂ।
ਤੇਰੇ ਮਿਲਣੇ ਦੀ ਚਾਹ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮੈਨੂੰ,
ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਸੱਦਦਾ ਮੈਨੂੰ ਪਾਸ ਨਾਹੀਂ।
ਡਾਹਢੀ ਤੰਗ ਪਈ ਹਾਂ ਮੌਤ ਮੰਗ ਰਹੀ ਹਾਂ,
ਦੁਖੀ ਜਾਨ ਏ ਨਿਕਲਦੇ ਸਵਾਸ ਨਾਹੀਂ।
ਗੁ ਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਜੋ ਜੋ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ,
ਦੱਸਾਂ ਹਾਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਤੇ ਪਾਸ ਨਾਹੀਂ।

ਫੱਗਣ ਫੱਕ ਕੀਤਾ ਖ਼ੂਨੀ ਇ ਕ ਮੈਨੂੰ,
ਮੇਰੇ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਾਹੀਂ।
ਰਹਿੰਦਾ ਚਾਉ ਤੇਰਾ ਹੁਣ ਤੇ ਪਾ ਫੇਰਾ,
ਜਾਨ ਜਾਪਦੀ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਨਾਹੀਂ।
ਮਲਕੁਲ ਮੌਤ[1] ਆਇਆ ਜਿੰਦ ਲੈਣ ਕਾਰਨ,
ਦੇਂਦਾ ਪਲਕ ਵੀ ਲੈਣ ਠਲੀਰ ਨਾਹੀਂ।
ਮਰਦੀ ਵਾਰ ਮੈਂ ਵੇਖਾਂ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ,
ਦੱਸਾਂ ਮੁਖ ਸੁਹਣਾ ਇੰਝ ਹਰੀ ਤਾਈਂ।

1.ਜਮਦੂਤ।

P-19

ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਓ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ ਤਾਂਘਾਂ ਸੁਹਣੇ ਯਾਰ ਦੀਆਂ।
ਆਪ ਸਦਾ ਮਾਲਿਕ ਸੰਗ ਰਹਿੰਦੇ, ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਅਸੀਂ ਦੁਖੜੇ ਸਹਿੰਦੇ।
ਬੈਹਰ-ਏ-ਗਮਾਂ[1] ਵਿੱਚ ਹਰਦਮ ਵਹਿੰਦੇ, ਆਰ ਦੀ ਹਾਂ ਨਾ ਪਾਰ ਦੀ ਹਾਂ।
ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਓ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ----

ਭਾਗੇ ਭਰੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਤੇਰੀਆਂ, ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਜੋ ਹਰਦਮ ਰਹੀਆਂ।
ਅਸਾਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਸਹੀਆਂ, ਬੈਠ ਗੀਟੀਆਂ ਗਾਲਦੀ ਹਾਂ।
ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਓ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ----

ਪੂਰੀ ਆਸ ਉਮੀਦ ਨਾ ਹੋਈ, ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠ ਮੈਂ ਰੋਈ।
ਤੈਂ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਜੀਵੰਦਿਆਂ ਮੋਈ, ਜਾਨ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਵਾਰਦੀ ਹਾਂ।
ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਓ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ----

ਪਾ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਖੜਾ, ਜੱਗ ਸਾਰਾ ਪਿਆ ਦਿੱਸੇ ਰੁੱਖੜਾ।
ਜਲਦੀ ਆਣ ਵਿਖਾਉ ਮੁਖੜਾ, ਭੁੱਖੜੀ ਤੇਰੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਹਾਂ।
ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਓ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ----

ਤੂੰ ਮਾਲਿਕ ਮੈਂ ਬਾਂਦੀ ਤੇਰੀ, ਦਰ ਨ ਪੀਆ ਦਈਂ ਇੱਕ ਵੇਰੀ।
ਜਲਦੀ ਕਰੀਂ ਨਾ ਲਾਵੀਂ ਦੇਰੀ, ਭੁੱਖੜੀ ਤੇਰੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਹਾਂ।
ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਓ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ----

ਕਿੱਥੇ ਗਿਉਂ ਹਾਏ ਸਾਵਣ ਪਿਆਰੇ, ਬਾਂਦੀ ਰੋ-ਰੋ ਉਮਰ ਗ ਾਰੇ।
ਗਿਣਨੀ ਹਾਂ ਰਾਤ ਬੈਠ ਮੈਂ ਤਾਰੇ, ਦਿਨ ਤੱਕ ਤੱਕ ਰਾਹਾਂ ਗੁ ਾਰਦੀ ਹਾਂ।
ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਓ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ----

1.ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ।

ਸੌ-ਸੌ ਵਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਖਵਾਬਾਂ[1] ਆਈਆਂ, ਭੁੱਲ ਗਿਉਂ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਈਆਂ।
ਪਹਿਲੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕਿਉਂ ਲਾਈਆਂ, ਗੱਲਾਂ ਇਹ ਆ ਾਰ[2] ਦੀਆਂ।
ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਉ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ----

ਪਿਆਰੇ ਸਾਵਣ ਤੇਰੇ ਬਿਨ ਮੋਈ ਹਾਂ, ਦਰ ਨ ਬਿਨਾ ਮੈਂ ਪਾਗਲ ਹੋਈ ਹਾਂ।
ਪਰਦਿਉਂ ਬਾਹਰ ਆ ਸਾਵਣ ਰੋਈ ਹਾਂ, ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਹੁਣ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ।
ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਉ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ----

ਮੈਥੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਤੇਰੀਆਂ, ਮੈਂ ਤੱਤੀ ਦੂਰ ਪਾਵਾਂ ਫੇਰੀਆਂ।
ਹਾਏ ਛੇਤੀ ਆਵੀਂ ਗਮਾਂ ਨੇ ਘੇਰੀ ਹਾਂ, ਭੁੱਖੜੀ ਸਾਵਣ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਹਾਂ।
ਚੱਲੋ ਨੀ ਸਈਉ ਸਰਸੇ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ----

P-20

ਛੇੱਤੀ ਵੇਖ ਨਜੂਮੀਆ[3] ਫਾਲ[4] ਪਾ ਕੇ,
ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਬੈਠਾ ਡੇਰਾ ਲਾ ਕਿੱਥੇ।
ਢੂੰਢ ਭਾਲ ਥੱਕੀ ਮੈਂ ਜਗ ਸਾਰਾ,
ਹੋਇਆ ਗੁੰਮ ਮੇਰਾ ਦਿਲਰੁਬਾ[5] ਕਿੱਥੇ।
ਹੋਇਆ ਜੀਵਣਾ ਯਾਰ ਬਿਨ ਬਹੁਤ ਮੁ ਕਿਲ,
ਗਿਆ ਜਾਨ ਨੂੰ ਰੋਗ ਲਗਾ ਕਿੱਥੇ।
ਮੰਗੀ ਮੌਤ ਨਾ ਮਿਲਦੀ ਏ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ,
ਖਬਰੇ ਗਈ ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਕ ਾ[6] ਕਿੱਥੇ।

P-21

ਿ ਕਰ ਮਹਿਬੂਬ ਦਾ ਕਰਾਂ ਹਰਦਮ,
ਵਿੱਸਰ ਹੋਰ ਜਹਾਨ ਦੀ ਕਾਰ ਗਈ।
ਸੁਖ ਗਏ ਤੇ ਦੁੱਖ ਮਿਲ ਗਏ ਮੈਨੂੰ,
ਸੁਖਾਂ ਵਾਲੜੀ ਲੱਦ ਬਹਾਰ ਗਈ।
ਪੈ ਗਏ ਵਕਤ ਕੁਵੱਲੜੇ ਆਣ ਮੈਨੂੰ,
ਅੱਜ ਦੇ ਕਿਸਮਤ ਮੈਨੂੰ ਹਾਰ ਗਈ।
ਲਾਸੀ ਪਾਰ ਤੂਫਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਵਣ,
ਹਾਲਾਂ ਡੁੱਬ ਬੇੜੀ ਮੰਝਧਾਰ ਗਈ।
ਆਪੇ ਮੇਲ ਕੇ ਹੁਣ ਵਿਛੋੜ ਚੱਲੇ,
ਹੱਸ ਰੱਸ ਕੇ ਪੀਆ ਜੁਦਾ ਹੋ ਗਏ।
ਹਾਏ ਦੋ ਅਫਸੋਸ ਹੁਣ ਦਿਆਂ ਕਿਸ ਨੂੰ,
ਮੰਦੇ ਮੁਝ ਗਰੀਬ ਦੇ ਭਾਗ ਹੋ ਗਏ।
ਜਿਹੜੇ ਯਾਰ ਮਹਿਰਮ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਨ,
ਓਹੋ ਅੱਜ ਦੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਖਤ ਹੋ ਗਏ।
ਦੱਸਾਂ ਦਿਲੇ ਦਾ ਹਾਲ ਜਾ ਫੋਲ ਕਿਸ ਨੂੰ,
ਜੋ ਜੋ ਮੈਂ ਮਸਕੀਨ ਦੇ ਵਕਤ ਹੋ ਗਏ।
ਹੋਵੇ ਰਾਮ ਹੁਣ ਆਣ ਸਹਾਈ ਮੇਰੇ,
ਕਰਸਾਂ ਬਿਰਦ ਮੈਂ ਦਮ ਦਮ ਤੇਰਾ।
ਮੈਂ ਤਾਂ ਰਾਮ ਅੰਦਰ ਰਾਮ ਰਾਮ ਹੋਸਾਂ,
ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰਸੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਲੂੰ ਮੇਰਾ।

---

1. ਸੁਪਨੇ, 2. ਦੁੱਖ, 3. ਜੋਤਸੀ, 4. ਸ਼ੁਭ ਲਗਨ, 5. ਪਿਆਰਾ, 6. ਮੌਤ।

ਸੁਣਿਆ ਆਖਦੇ ਲੋਕ ਸੁਖੱਲੜਾ ਏ,
ਗੱਲ ਝੂਠ ਏ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਭਾਣ ਔਖਾ।
ਬਣ ਬਣ ਬਣੇ ਆ ਿਕ ਝੂਠੇ ਕਰੇ ਦਾਵੇ,
ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਪਤੰਗ ਜਲਾਣ ਔਖਾ।
ਵੱਗੇ ਇਸ ਝਨਾ ਦਾ ਲਾਲ ਪਾਣੀ,
ਪਾਰ ਲੰਘਣਾ ਹਿਜਰ ਤੂਫਾਨ ਔਖਾ।
ਇੱਥੇ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਵਣਜ ਨੇ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ,
ਮੁ ਕਿਲ ਪਹੁੰਚਣਾ ਓਸ ਮੁਕਾਮ ਔਖਾ।
ਡੂੰਘਾ ਬਹੁਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲਾ,
ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਦ ਹਿਸਾਬ ਨਾ ਕੋਈ ਸੌਖਾ।

P-22

ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਆ ਸਾਵਣ ਦੀ, ਖਬਰ ਸੁਣੀ ਇਕ ਵਾਰੀ।
ਦਿਲੋਂ ਆਬ ਵਹਿੰਦਾ ਜਾਂਦਾ, ਦੋ ਚ ਮਾਂ ਥੀਂ ਜਾਰੀ।
ਆ ਮਹਿਬੂਬ ਮਿਲਾਂ ਗਲ ਰੋ-ਰੋ, ਜਾਗਣ ਖਮ ਪੁਰਾਣੇ।
ਮਾ ੋਰਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਪੁਰ ੇ, ਵੇਖ ਚ ਮਾਂ[1] ਥੀਂ ਜਾਣੇ।
ਹੋ ਮਹਿਬੂਬ[2] ਕਰੀਬੋਂ ਨੇੜੇ, ਬਿਰਹੋਂ ਚਾਬੁਕ ਲਾਵੇ।
ਤੇ ਫੁਰਕਤ[3] ਦੀ ਜ ਬਾਤਕਾਰੀ, ਕਿਸ ਥੀਂ ਝੱਲੀ ਜਾਵੇ।
ਦੂਰ ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਸਬਰ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ, ਕੱਟ ਨਾ ਸਕਦੇ ਵਾਟਾਂ।
ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਜਿਗਰੇ, ਪਏ ਜਲਣ ਵਿੱਚ ਵਾਟਾਂ।
ਦੂਰੋਂ ਸੇਕ ਲੱਗੇ ਪਰ ਥੋੜਾ, ਫਰਕ ਬੜਾ ਮਹਿਸੂਲੋਂ।
ਬਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲੇ ਮਿਲਦਿਆਂ, ਜਲਦੇ ਰਕਤ ਮਸੂਲੋਂ।
ਸੀਨੇ ਲਾਟ ਬਿਰਹੋਂ ਦਾ ਸੋ ਾ[4], ਜਾਂ ਮਕਸਦ ਸੜ ਜਾਵੇ।
ਲੂੰ ਲੂੰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਚਾਵੇ, ਸਬਰ ਤਮਾਮ ਜਲਾਵੇ।
ਤੇ ਉਹ ਐਡਾ ਗਲਬਾ[5] ਪਾਵੇ, ਤਾਣ ਮਾਣ ਸਭ ਖੱਸੇ।
ਜੰਜੀਰੀਆਂ ਘੱਤ[6] ਕਦਮ ਬਹਾਵੇ, ਪੀਆ ਚੱਲੇ ਨਾ ਨੱਸੇ।

---

1. ਅੱਖਾਂ, 2. ਪ੍ਰੀਤਮ, 3.ਯਾਦ, 4. ਤੜਪ, 5. ਕਬਜ਼ਾ, 6. ਜਕੜ।

P-23

ਜੇਕਰ ਲਾ ਕੇ ਅੱਖੀਆਂ ਨੱਸ ਜਾਣਾ,
ਇਸ ਦਾ ਹੁਣੇ ਹੀ ਪਤਾ ਤੂੰ ਦੱਸ ਮੈਨੂੰ।
ਔਸੀਆਂ ਪਾਂਵਦੀ[1] ਤੇ ਕਰਨਾ ਰਹਿਮ ਹਰ ਦਮ,
ਮਾਰੀਂ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਤੀਰ ਨਾ ਕੱਸ ਮੈਨੂੰ।
ਤੂੰ ਹਿਨ ਾਹ ਮੈਂ ਹਾਂ ਗੁਲਾਮ ਤੇਰੀ,
ਾਲਮ ਹਿਜਰ[2] ਦੇ ਪਾਵੀਂ ਨਾ ਵੱਸ ਮੈਨੂੰ।
ਪਿਛਲਾ ਗੁੱਸਾ ਅਫਸੋਸ ਹੁਣ ਛੱਡ ਦੇਵੋ,
ਦੱਸੋ ਗੱਲ ਦਿਲ ਦੀ ਹੱਸ ਰੱਸ ਮੈਨੂੰ।
ਹਾਏ ਅੱਲਾਹ ਨੂੰ ਹਾਲ ਮਾਲੂਮ ਮੇਰਾ,
ਦਿਲਬਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਦੁ ਮਣ।
ਇੱਕ ਹੋਵੇ ਨਾ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਦੀਦ[3] ਕਿੱਧਰੇ,
ਦੂਜਾ ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਪਏ ਸਤਾਣ ਦੁ ਮਣ।
ਸਾਨੂੰ ਵੇਖ ਇਕੱਠੜੇ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ,
ਕਸਮ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਏ ਹੈਰਾਨ ਦੁ ਮਣ।
ਪਿਆਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰਲ ਨਾ ਬਹਿਣ ਦੇਂਦੇ,
ਸੜਨ ਪਏ ਤੇ ਸਾੜਨ ਬਦਗੁਮਾਨ[4] ਦੁ ਮਣ।

P-24

ਜੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ, ਕੌਣ ਹੈ ਦਿਲਬਰ ਤੇਰਾ।
ਮੇਰਾ ਓਹੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰਾ, ਜਿਸਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਡੇਰਾ।
ਨਾ ਉਹ ਮਰੇ ਨਾ ਆਵੇ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਸੰਗੀ ਹਰ ਦਮ ਮੇਰਾ।
ਕਰੇ ਸਾਰ ਸਭ ਜੀਆਜੰਤ ਦੀ, ਉਹ ਸਾਵਣ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰਾ।
ਉਸ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਮਿਲਣੇ ਤਾਈਂ, ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਬਤਾਓ।
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਚਾਹ ਉਸੇ ਦੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ।

P-25

ਜੇ ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਮਾਲੀ ਨਰਾ ਹੋਣਾ,
ਭੁੱਲ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਚੁੰਝ ਨਾ ਲਾਂਵਦੀ ਮੈਂ।
ਮਲ ਕੇ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਕਰੇ ਬੇਹਾਲ ਜਿਹੜਾ,
ਟਾਹਣੀ ਕੜਕਦੀ ਕਦੀ ਨਾ ਵੇਖਦੀ ਮੈਂ।
ਾਲਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਮਾਲਕ ਪਿਆਰੜੇ ਦਾ,
ਜਿਸ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਬੂਟਾ ਵੇਖਸਾਂ ਮੈਂ।
ਬੁਲਬੁਲ ਚਾਹਵੰਦੀ ਹੋਰ ਨਾ ਜੱਗ ਅੰਦਰ,
ਖਿੜਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਉਮਰ ਗੁ ਾਰਸਾਂ ਮੈਂ।

---

1. ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ, 2. ਵਿਛੋੜਾ, 3. ਦਰਸ਼ਣ, 4. ਬੁਰੀ ਧਾਰਨਾ ਵਾਲੇ।

P-26

ਡਾਚੀ[1] ਵਾਲਿਆ ਵੇ ਇੱਧਰ ਮੋੜ ਡਾਚੀ,
ਲਵਾਂ ਚੁੰਮ ਮੁਹਾਰਾਂ ਤੇ ਟੱਲੀਆਂ ਨੀ।
ਭਰ ਭਰ ਬੇੜਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰ ਪਾਰ ਹੋਏ,
ਰਹਾਂ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਖੱਲੀ ਹਾਂ ਨੀ।
ਹਾਏ ਕੁੱਠੜੇ[2] ਇਕ ਨੇ ਲੁੱਟੜੀ ਮੈਂ,
ਫਿਰਾਂ ਮੁੱਠੜੀ ਦੀਦ ਜਮਾਲ ਦੀ ਮੈਂ।
ਲਿਟਾਂ ਲਿਟਾਂ ਖੋਲੀਆਂ ਤੇ ਹੰਝੂ ਰੋਲੀ ਹਾਂ ਮੈਂ,
ਜੰਗਲ ਭਾਉਨੀ[3] ਹਾਂ ਪੀਆ ਨੂੰ ਭਾਲਦੀ ਮੈਂ।
ਨਹੀਂ ਕੋਲ ਮਾਹੀ, ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੋਈ ਹਾਂ,
ਕਿਸ ਨੂੰ ਫੋਲ ਦੱਸਾਂ ਗੱਲ ਹਾਲ ਦੀ ਮੈਂ।
ਲੱਗੇ ਤੀਰ ਰੀਰ ਵਿੱਚ ਬਿਰਹੋਂ[4] ਵਾਲੇ,
ਅੱਖੀਂ ਨੀਰ ਦੀ ਨਹਿਰ ਉਛਾਲਦੀ ਮੈਂ।

P-27

ਤੁਧ ਬਿਨ ਤੜਫਾਂ ਨਿੱਤ ਮਾਹੀ, ਜਿਉਂਕਰ ਜਲ ਵਿੱਚ ਮਾਹੀ,
ਆ ਮਿਲ ਮਾਹੀ।
ਮੈਨੂੰ ਯਾਰ ਵਿਸਾਰੇ ਨਾ ਮੂਲੇ, ਤੈਨੂੰ ਕਸਮ ਇਲਾਹੀ,
ਆ ਮਿਲ ਮਾਹੀ।
ਦਮ ਦਮ ਗਮ ਅਮਲ ਤੁਸਾਡਾ, ਰੋਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਾਹੀ,
ਆ ਮਿਲ ਮਾਹੀ।

1. ਉਠਣੀ , 2. ਮਸਤ ਕਰਨਾ, 3. ਭਟਕਦੀ, 4. ਵਿਛੋੜਾ।

P-28

ਤੇਰੇ ਦਰ ਨ ਬਾਝੋਂ ਹੋਈ ਹਾਂ ਕਮਲੀ, ਝੱਲੀ ਝੱਲ ਵਲੱਲੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਬਾਝ ਪਿਆਰੇ ਕੀਕਣ ਜੀਵਾਂ, ਦੁੱਖਾਂ ਸੂਲਾਂ ਸਲੱਲੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਆ ਮਿਲ ਸਾਈਆਂ ਮਿਹਰ ਕਰੀਂ ਤੂੰ, ਫਿਰਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਬਾਝ ਤੇਰੇ ਨਹੀਂ ਦਰਦੀ ਕੋਈ, ਵਾਟਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਨਿੱਤ ਮੱਲੀਆਂ ਮੈਂ।
ਉਡੀਕਾਂ ਕਰਦੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਨ ਆਏ, ਵਿੱਚ ਇਕ ਤੇਰੇ ਮਰ ਚੱਲੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਦੇ ਦਰ ਜੀਅੜਾ ਬਲਿਹਾਰੀ, ਸਦ ਕੇ ਵਾਰੀ ਘੋਲੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਹਾਏ ਰੱਬਾ ਉਹ ਦਿਨ ਕਦ ਹੋਸੀ, ਮਿਲਸੀ ਆ ਜਦ ਮਾਹੀ ਮੈਂ।
ਬਾਝੋਂ ਤੇਰੇ ਕੋਈ ਨਾ ਭਾਵੇ, ਵਹਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੜ੍ਹ ਚੱਲੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।

P-29

ਤੇਰੇ ਮਿਲਣੇ ਕਾਰਣ ਪਿਆਰਿਆ ਵੇ, ਪਈ ਲੱਖ ਤਵੀਜ ਲਿਖਾਵਨੀ ਹਾਂ।
ਸੁੱਖਾਂ ਸੁੱਖਦੀ ਸੁਖ ਦੀ ਘੜੀ ਕਾਰਣ, ਹੱਥੋਂ ਦੁੱਖ ਜਹਾਨ ਦੇ ਪਾਵਨੀ ਹਾਂ।
ਨੈਣੋਂ ਨੀਰ[1] ਬਹੀਰ[2] ਹੀਰ[3] ਹੋਈ ਹਾਂ, ਪਈ ਕੂੰਜ ਦੇ ਵਾਂਗ ਕੁਰਲਾਵਨੀ ਹਾਂ।
ਕਰੀਂ ਬਾਤ ਪੀਆ ਨਾ ਬਾਤ ਜਾਣੀਂ, ਦਿਨ ਰਾਤ ਪਈ ਗਮ ਖਾਵਨੀ ਹਾਂ।
ਹਰ ਦਮ ਫਿਕਰ ਖਿਆਲ ਤੁਸਾਡੜੇ ਨੇ, ਦਿੱਤਾ ਗਮ ਮੈਨੂੰ ਭੁਲਾ ਬੇਲੀਆ ਓਏ।
ਕਰਕੇ ਮਿਹਰ ਦਿਲਾਸੜਾ ਚਾ ਲਾਉ, ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਲਾ ਬੇਲੀਆ ਓਏ।
ਮਿਲੇ ਪਿਆਰ ਤੁਸਾਡੜੇ ਚਾਅ ਕੁੱਠੀ[4], ਤੇਰੀ ਚਾਲ ਮੈਨੂੰ ਭਲਾ ਬੇਲੀਆ ਓਏ।
ਤੇਰੇ ਹਿਜਰ ਬਿਰਹੋਂ ਫਿਰਾਕ[5] ਅੰਦਰ, ਹੋਏ ਸਾਲ ਕਈ ਭਲਾ ਬੇਲੀਆ ਓਏ।
ਕੀਤੇ ਕੌਲ ਕਰਾਰ ਨਾ ਹਾਰ ਮਾਹੀ, ਔਗਣਹਾਰ ਨੂੰ ਸਬਰ ਕਰਾਰ ਨਾਹੀਂ।
ਹੋਇਆ ਰੰਗ ਕਸਾਰ ਦੇ ਵਾਂਗ ਮੇਰਾ, ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰਿਆ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰ ਨਾਹੀਂ।
ਖੜੀ ਹਾਂ ਦਰਬਾਰ ਪੁਕਾਰ ਕਰਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਾਹੀਂ।
ਇਕ ਵਾਰ ਸਾਵਣ ਦੀਦਾਰ ਦੇਵੋ, ਬਾਝ ਰੋਣ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਰ ਨਾਹੀਂ।
ਰਹੇ ਨਿੱਤ ਉਦਾਸ ਇਹ ਚਿੱਤ ਮੇਰਾ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਮਿਲ ਜਾ ਪਿਆਰਿਆ ਆ ਮੈਨੂੰ।
ਦਿਨ ਰੈਣ ਨਾ ਆਂਵਦਾ ਚੈਨ ਸਾਈਆਂ, ਰਹੇ ਚਾਹ ਤੇਰੀ ਆ ਕੇ ਮਿਲ ਮੈਨੂੰ।
ਰਹੇ ਨਿੱਤ ਭੁਲਾਵੜਾ ਤੇਰੜਾ ਓਏ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਲਵਾ ਦਿਖਾ ਮੈਨੂੰ।
ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਪੀਆ ਵਿਸਾਲ[6] ਬਾਝੋਂ, ਝੱਟ ਆਣ ਕੇ ਗਲੇ ਲਗਾ ਮੈਨੂੰ।

1. ਪਾਣੀ , 2. ਸਮੁੰਦਰ, 3. ਸਹਾਇਕ, 4. ਮਸਤ, 5. ਵਿਛੋੜਾ, 6. ਮਿਲਾਪ।

P-30

ਦੱਸੋ ਸਈਉ ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਵਿੱਚ, ਕੇਹੀ ਕਲ ਨੂਰਾਨੀ ਆਈ।
ਕੇਹੀ ਚਮਕ ਮਸਤਾਨੀ ਆਪਣੀ, ਕਿਸ ਨੇ ਆਣ ਦਿਖਾਈ।
ਰੇ ਰੇ ਤੇ ਦੋਹੀਂ ਜਹਾਨੀ, ਆਪਣੀ ਚਮਕ ਦਿਖਾਈ।
ਕੌਨ ਮਕਾਨੋਂ[1] ਬਾਹਰ ਜਿਹੜੀ, ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਆ ਸਮਾਈ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਚਮਕ ਉਸੇ ਦੀ, ਕੇਹੀ ਸੂਰਤ ਬਣ ਆਈ।
ਦਮ ਦਮ ਆਪਣਾ ਹੁਸਨ ਦਿਖਾਵੇ, ਬਣ ਬਣ ਦੱਸੇ _ਦਾਈ।
ਨਾਮ ਧਰਾ ਕੇ ਜਿਸਮ ਖਾਕੀ[2] ਵਿੱਚ, ਫਿਰਦੀ ਰਵ੍ਹਾਂ ਮਸਤਾਨੀ।
ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਗਟ ਫਿਰੇ ਇਸ ਅੰਦਰ, ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਨੂਰ ਪਗਾਨੀ[3]।
ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਅੰਦਰ ਨਿੱਤ ਬੋਲੇ, ਆਪਣੀ ਲਟਕ ਦਿਖਾ ਕੇ।
ਤਨ ਮਨ ਕੋ ਾਂ[4] ਕੋਲੋਂ ਵੱਖਰਾ, ਹੋਕੇ ਰੰਗ ਜਮਾ ਕੇ।
ਆਪਣੇ-ਆਪ ਤੋਂ ਨਿੱਤ-ਨਿੱਤ ਪਿਆਰਾ, ਆਪਣਾ ਨੂਰ ਵਗਾਵੇ।
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਆਿ ਕ ਬਣ ਕੇ, ਆਪਣਾ ਇ ਕ ਕਮਾਵੇ।
ਕਦ ਤੀਕਣ ਅਨਜਾਣ ਪਿਆਰੇ, ਵਿੱਚ ਦੁਈ[5] ਝੱਟ[6] ਲਗਾਵੇ।
ਆਪਣਾ ਮੁਰ ਦ ਸਾਵਣ ਹੁਣ ਮੇਰਾ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਆਪਣਾ ਆਪ ਭੁਲਾਵੇ।

P-31

ਦਿਲਾ ਕੁਝ ਹੋ ਕਰ ਮਾਹੀ, ਦੁਹਾਈਆਂ ਨਾ ਮਚਾਇਆ ਕਰ।
ਨਾ ਸੜ ਸੜ ਜਾਨ ਲੂਹਿਆ ਕਰ, ਨਾ ਰੋ-ਰੋ ਜੀਅ ਖਪਾਇਆ ਕਰ।
_ਦਾਈਆ ਸਮਝ ਹੁਣ ਵੀ, ਇਹ ਚੇਟਕ ਚੰਦਰੇ ਛੱਡ ਦੇ।
ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਖੜਨ ਵਾਲੇ, ਬੇਦਰਦਾਂ ਵੱਲ ਨਾ ਜਾਇਆ ਕਰ।
ਬੜੇ ਬੇਤਰਸ ਪੱਥਰ ਦਿਲ, ਬੜੇ ਡਾਹਢੇ ਬੜੇ ਖੋਟੇ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਜਾ ਜਾ ਕੇ, ਨਾ ਝਿੜਕਾਂ ਰੋ ਖਾਇਆ ਕਰ।

1. ਸ੍ਰਿਸਟੀ , 2. ਮਿੱਟੀ ਦਾ, 3. ਮਸਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ, 4. ਖਜ਼ਾਨੇ, 5. ਦੁਵਿਧਾ, 6. ਸਮਾਂ।

P-32

ਦੀਨ ਦੁਨੀ[1] ਦੇ ਵਾਲੀ ਮੇਰੇ, ਜਾਮ ਵਸਲ[2] ਦਾ ਕਦੀ ਪਿਲਾ ਸਾਨੂੰ।
ਤੇਰੇ ਇ ਕ ਨੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ ਮੈਂ, ਦਮ ਦਮ ਘੜੀ ਘੜੀ ਭੜਕੇ ਭਾਹ[3] ਸਾਨੂੰ।
ਨੈਣ ਤਰਸ ਰਹੇ ਤੇਰੇ ਦੀਦਾਰ[4] ਕਾਰਣ, ਦੇ ਕੇ ਦਰਸ ਆਪਣਾ ਠੰਢ ਪਾ ਸਾਨੂੰ।
ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਨਾ ਸਾਡਾ ਹੋਰ ਕੋਈ, ਬਾਝੋਂ ਦਰ ਤੇਰੇ ਨਾ ਕੋਈ ਥਾਂ ਸਾਨੂੰ।
ਵਾਸਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ, ਨੂਰੀ ਮੁੱਖੜਾ ਕਦੀ ਦਿਖਾ ਸਾਨੂੰ।
ਇਸ ਹਿਜਰ ਫਿਰਾਕ[5] ਤੋਂ ਮੌਤ ਚੰਗੀ, ਆ ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਗਲੇ ਲਾ ਸਾਨੂੰ।
ਤੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸੀਨਾ ਸੱਲਿਆ[6] ਏ, ਪੈ ਗਏ ਕਲੇਜੜੇ ਘਾਅ ਸਾਨੂੰ।
ਫੱਟੀ ਪਈ ਪਿਆਰਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਦੀ, ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਨਾ ਰਹੀ ਦਵਾ ਸਾਨੂੰ।
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਪਿਆਰਿਆ ਮਨ ਮੋਹਨ, ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਨਾ ਹੋਰ ਖੁਦਾ ਸਾਨੂੰ।

P-33

ਦੂਈ[7] ਦੂਰ ਕਰੇਂ ਜੇ ਮੇਰੀ, ਕੀ ਘੱਟ ਜਾਵੇ ਤੇਰਾ ।
ਭੇਦ ਆਪਣਾ ਜੇ ਦੱਸੇਂ ਮੈਨੂੰ, ਹਰਜ ਕੀ ਹੋਵੇ ਤੇਰਾ ।
ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਲਬਾਂ[8] ਤੇ ਆਈ, ਕਦੀ ਆਕੇ ਪਾਵੇਂ ਫੇਰਾ ।
ਜੇਕਰ ਪੁੱਛੇਂ ਹਾਲ ਕੀ ਮੇਰਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਘਟ ਜਾਵੇ ਤੇਰਾ ।
ਦਰ ਦਿਲਬਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਕੇ, ਕਿਹੜਾ ਦਿਲਬਰ ਨੂੰ ਪਾਵੇ ।
ਜੇ ਇਕ ਰਾਤ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇਂ, ਕੀ ਘੱਟ ਜਾਵੇ ਤੇਰਾ ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ , ਐ ਦਿਲਬਰ ਦਰ ਨ ਰੱਬ ਦਾ ।
ਕੀ ਘਟਦਾ ਜੇ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੇ , ਦੱਸੇਂ ਰੂਪ ਅਜਲ[9] ਦਾ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਬ ਦਾ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇਂ, ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਯਾਰਾ ।
ਖੁਦੀ ਦਿਲ ਦੀ ਕੱਢਦੇ ਇਕ ਵਾਰੀ, ਖਿਆਲ ਗੈਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ।

1. ਲੋਕ-ਪਰਲੋਕ, 2. ਮਿਲਾਪ, 3. ਅੱਗ, 4. ਦਰਸ਼ਣ, 5. ਵਿਛੜਾ, 6. ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨਾ, 7. ਦੁਵਿਧਾ, 8. ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ, 9. ਪਰਲੈ।

ਸੁਣ ਅਕਲ ਤੂੰ ਕਦ ਤਕ ਮੈਨੂੰ, ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਫਿਰਾਵੇਂ ।
ਕੀ ਹੋਸੀ ਜੇ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ, ਆਪਣਾ ਆਪ ਵੰਞਾਵੇਂ[1] ।
ਸਾਵਣ ਮੀਤ ਅਜਬ ਦੇ ਮਾਹੀ, ਮੈਂ ਕੀਕਣ ਤੈਨੂੰ ਪਾਵਾਂ ।
ਜੇਕਰ ਖੁਦੀ ਮਿਟਾ ਕੇ ਆਪਣੀ, ਇਕ ਕਦਮ ਚਲ ਜਾਵਾਂ।

P-34

ਨਾ ਕੋਈ ਸੁਖ ਸੁਨੇਹਾ ਪੱਤਰ, ਫਿੱਟ[2] ਕਿਸਮਤ ਸਾਡੀ ਹਾਰੀ ਨੂੰ ।
ਨਾ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਨਾ ਚੈਨ ਆਵੇ, ਮੈਂ ਪਾਪਣ ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ ਨੂੰ ।
ਕਦੋਂ ਘੜੀ ਆਵੇ ਪੀਆ ਮੁਖ ਲਾਵੇ, ਮੈਂ ਸਿੱਕ ਸਿੱਕ ਹਾਵੇ ਮਾਰੀ ਨੂੰ ।
ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੁਖ ਦਿਖਲਾ ਦੇ ਵਾਰੀ, ਇਸ ਨੈਣਾਂ ਕਮਲਾਂ ਦੀ ਮਾਰੀ ਨੂੰ ।

1. ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨਾ 2. ਲਾਨਤ।

P-35

ਨ ਰ ਕਰੀਂ ਮੈਂ ਉੱਤੇ ਸਾਵਣ, ਤੁਧ ਬਿਨ ਮੂਲ ਨਾ ਸਰਦੀ,
ਹਾਏ ਮੈਂ ਮਰਦੀ–ਹਾਏ ਮੈਂ ਮਰਦੀ।
ਪਲ ਪਲ ਚਿੰਤਾ ਤੇਰੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਵਲ–ਵਲ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੀ,
ਹਾਏ ਮੈਂ ਮਰਦੀ– ਹਾਏ ਮੈਂ ਮਰਦੀ ।
ਤੇਰੇ ਮੁਖ ਦੇ ਲੈ ਲੈ ਸੁਪਨੇ, ਸਿਰ– ਸਿਰ ਦੁੱਖੜੇ ਜਰਦੀ[1],
ਹਾਏ ਮੈਂ ਮਰਦੀ–ਹਾਏ ਮੈਂ ਮਰਦੀ ।
ਖਾ ਗਈ ਪੀੜ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗਮਾਂ ਦੀ , ਆ ਗਈ ਮੂੰਹ ਤੇ ਜ਼ਰਦੀ[2],
ਹਾਏ ਮੈਂ ਮਰਦੀ–ਹਾਏ ਮੈਂ ਮਰਦੀ।
ਸਾਵਣ ਯਾਰ ਪਿਆਰੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਸਾਂ ਛੋੜ ਵਤਨ[3] ਨੂੰ,
ਛੋੜ ਵਤਨ ਨੂੰ–ਛੋੜ ਵਤਨ ਨੂੰ ।
ਸਖਤ ਵਿਛੋੜਾ ਮੌਤੋਂ ਵਧ ਕੇ , ਲਾਵੇ ਭਾਹ ਚਮਨ[4] ਨੂੰ,
ਮਿਲਾਂ ਸੱਜਣ ਨੂੰ– ਮਿਲਾਂ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ।
ਪਾਸ ਪੀਆ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਦੇਸਾਂ ਜਾਨ ਸੱਜਣ ਨੂੰ,
ਛੋੜ ਮਰਨ ਨੂੰ–ਛੋੜ ਮਰਨ ਨੂੰ।
ਜੇ ਇਕ ਵਾਰ ਜਮਾਲ ਕਰਾਵੇ, ਵਾਰ ਘੱਤਾਂ[5] ਤਨ ਮਨ ਨੂੰ,
ਸੁਣਾਂ ਸੁੱਖਨ ਨੂੰ –ਸੁਣਾਂ ਸੁੱਖਨ ਨੂੰ ।
ਜਦ–ਜਦ ਦੇਖਾਂ ਮੈਂ ਖਾਨ ਬਿਆਸਾ, ਠੰਢਾ ਜਿਗਰ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਹਿਜਰ ਸਦਾਵੇ–ਹਿਜਰ ਸਦਾਵੇ ।
ਸਾਵਣ ਸੱਤ ਦਾ ਨੂਰ ਤਜੱਲੀ[6], ਉਹ ਨੂਰ ਪਿਆ ਬਰਸਾਵੇ,
ਖੁ ਬੂ ਆਵੇ–ਖੁ ਬੂ ਆਵੇ ।
ਅਟਾਰੀ ਕਾਬੇ ਵਾਂਗ ਦਿਸੀਵੇ, ਮੌਲਾ ਹੱਜ ਕਰਾਵੇ,
ਆਸ ਪੁਜਾਵੇ–ਆਸ ਪੁਜਾਵੇ ।
ਸਿੱਕ 'ਕ੍ਰਿਪਾਲ' ਲਹੇ ਤਾਂ ਦਿਲ ਦੀ, ਜੇ ਮਾਹੀ ਗਲ ਲਾਵੇ,
ਅੱਗ ਬੁਝਾਵੇ– ਅੱਗ ਬੁਝਾਵੇ ।

1. ਸਹਿੰਦੀ, 2. ਪੀਲਾਪਨ, 3. ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼, 4. ਬਾਗ, 5. ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਵਾਂ, 6. ਰੋਸ਼ਨੀ।

ਨਾ ਮੈਂ ਸੁੰਦਰ ਨਾ ਗੁਣ ਪੱਲੇ, ਤੇ ਮੈਂ ਕੀਕਣ ਪੀਆ ਰਿਝਾਵਾਂ।
ਨਾ ਛਾਤੀ ਤਾਣ, ਨਾ ਮਾਣ ਹੀਏ ਵਿੱਚ, ਤੇ ਮੈਂ ਕੀਕਣ ਸ਼ੌਹ[1] ਗਲ ਲਾਵਾਂ।
ਨਾ ਦਿਲ ਜੋ ਹੁਲਾਰੇ ਖਾਂਦਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾ ਕੱਸੇ ਤਣਾਵਾਂ।
ਨਾ ਸਿੱਕ ਮਿਲਣ ਦੀ ਨਾ ਹੁੱਬ[2] ਦਿਲੇ ਵਿੱਚ, ਫਿਰ ਕਿਉਂਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਵਾਂ।
ਆਖੋ ਸਈਓ ਮੈਨੂੰ ਸੱਭੇ ਕੁਕਰਮਣ, ਨੀ ਮੈਂ ਨਾ ਲਈਆਂ ਇਕ ਦੀਆਂ ਲਾਵਾਂ।
ਹਾਏ ਕੋਝੀ ਮੈਂ ਕੋਝ ਕਮਾਇਆ, ਕਿਵੇਂ ਕੋਝੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਵਾਂ।
ਨਾ ਸੁਖ ਚੈਨ ਨਾ ਰੈਣ ਬਿਹਾਵੇ, ਹੌਂ ਸੁੱਤੜੀ ਹੀ ਸੌਂ ਜਾਵਾਂ।
ਜੇ ਮਾਹੀ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਚੁਆਤੀ ਲੱਗੇ, ਤਾਂ ਲੋੜਾਂ ਝੱਬੇ ਝੱਬੇ।
ਉੱਤੇ ਥੱਲੇ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ, ਉਹ ਦਿੱਸੇ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ।
ਮਾਏ ਭਾਗ ਮੰਗਾਂ ਮੈਂ ਕਿਸ ਦੇ, ਹਾਏ ਦਿਲ ਚਾਉ ਕਰੇਂਦਾ ਹੱਬੇ।

1. ਪਤੀ, 2. ਪ੍ਰੇਮ।

ਪਿਆਰੇ ਪਿਲਾ ਦੇ ਪਿਆਲਾ, ਹੋਵੇ ਵਿਸਾਲ ਤੇਰਾ।
ਮਾਹੀ ਹਿਜਰ ਲਗਾਇਆ, ਆਹੀਂ ਹ ਾਰ ਮਾਰਾਂ।
ਪੀਆ ਪਿਆਰੇ ਮਿਲ ਜਾ ਆ ਕੇ, ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਲਬਾਂ[1] ਤੇ ਆਈ।
ਨਾ ਕੋਲ ਡੋਰ ਮੇਰੇ, ਮੁੱਠੀ[2] ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰਾਂ।
ਮੋਈ ਨੂੰ ਮਾਰ ਨਾਹੀਂ, ਮੈਨੂੰ ਭੁਲਾ ਤੂੰ ਨਾਹੀਂ।
ਕਰ ਯਾਦ ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਸਾਈਂ, ਵੱਸੋ[3] ਅੰਬਰ[4] ਬਹਾਰਾਂ।
ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੁੱਲੀ ਮੇਰੀ ਵਿੱਚ, ਬੈਠ ਕਰੋ ਗੱਲਾਂ।
ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਤੈਥੋਂ ਵਾਰਾਂ, ਦਮ ਦਮ ਮੈਂ ਨਿੱਸਾਰਾਂ।
ਐ ਪੀਆ ਡਾਰ ਛਾਤੀ, ਤੁਧ ਬਾਝ ਫਿਰਾਂ ਚਪਾਤੀ।
ਗਏ ਮੋੜ ਮੂੰਹ ਮੈਥੋਂ, ਮੋੜੀਂ ਕਦੀਂ ਮੁਹਾਰਾਂ।
_ਲਫਾਂ ਤਮਾਮ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ, ਚ ਮਾਂ ਹਮੇ ਾ ਡੁੱਲ੍ਹੀਆਂ।
ਐ ਬਿਨਾ ਪਿਆਰੇ ਤੇਰੇ, ਭੁੱਲੀਆਂ ਤਮਾਮ ਕਾਰਾਂ।
ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹਯਾਤੀ[5], ਲਾਇਆ ਈ ਨਾ ਨਾਲ ਛਾਤੀ।
ਲੱਗੇ ਇਕ ਦਮਾ-ਦਮ ਕਾਤੀ, ਕੀਤੇ ਖਮ ਹ ਾਰਾਂ।
ਡੇਰੇ ਲਗਾ ਪਿਆਰੇ, ਬੈਠੋਂ ਬਿਆਸ ਕਿਨਾਰੇ।
ਐ ਪੀਆ ਬਾਝ ਤੁਸਾਡੇ, ਜਿੰਦੜੀ ਤਲਖ[6] ਗੁਜ਼ਾਰਾਂ।
ਉਹ ਬਿਆਸ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਨੀ, ਕੀਤੀ ਉਸੇ ਦੀਵਾਨੀ।
ਹੋ ਚੱਲੀ ਜਾਨ ਫਾਨੀ[7], ਬਾਝੋਂ ਦੀਦਾਰ ਆਹਾਂ।
ਪਿਆਰੇ ਪਿਲਾਦੇ ਪਿਆਲਾ, ਹੋਵੇ ਵਿਸਾਲ ਤੇਰਾ।
ਮਾਹੀ ਹਿਜਰ ਲਗਾਇਆ, ਆਹੀਂ ਹ ਾਰ ਮਾਰਾਂ।

1. ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ, 2. ਮਸਤ, 3. ਬਰਸੋ, 4. ਅਕਾਸ਼, 5. ਜੀਵਨ, 6. ਔਖੀ, 7. ਨਾਸ਼ਵਾਨ।

P-38

ਪਾਸ ਪੀਆ ਦੇ ਜਾਵੇ ਕੋਈ, ਆਖੇ ਮੈਂ ਉਸ ਵਾਰੀ।
ਸਿਰ ਥੀਂ ਪੈਰਾਂ ਤਾਈਂ, ਤੇਰੀ ਬੰਦੀ ਇਕ ਨੇ ਸਾੜੀ।
ਜੇ ਆਖੇਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ, ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਵਾਂ।
ਗੁੱਝੇ ਦਰਦ ਫਿਰਾਕਾਂ ਵਾਲੇ, ਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿਖਲਾਵਾਂ।
ਸਾਖੀ ਹੈ ਦਿਲ ਦਿਲ ਦਾ, ਦੱਸਾਂ ਕੀ ਮੈਂ ਪਿਆਰੇ।
ਾਹਿਰ ਕਰ ਕੇ ਆਖਣ ਦੀ, ਕੁਝ ਹਾਜਤ ਨਹੀਂ ਪਿਆਰੇ।
ਜੋ ਕੁਝ ਗੁ ਰੀ ਦਿਲ ਮੇਰੇ ਤੇ, ਖੋਲਸਾਂ ਆਈਂ ਪਿਆਰੇ।
ਗਮ ਦੁਖ ਆਪਣੇ ਤੇਰੇ ਅੱਗੇ, ਖੋਲ ਸੁਣਾਵਾਂ ਸਾਰੇ।
ਲੱਗੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾ ਟੁੱਟੇ ਕਦ ਹੀ, ਟੁੱਟੇ ਤਾਂ ਲੱਗੀ ਨਾ ਜਾਣੇ।
ਲੱਗਦੀ ਟੁੱਟਦੀ ਵੱਸ ਨਾ ਮੇਰੇ, ਹੱਥ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜਾਣੇ।
ਕੇਵਲ ਤੇਰੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਾਲਣ, ਕੀਤਾ ਮੈਂ ਦਿਲ ਜਾਨੀ।
ਕਾਰਣ ਚੁੱਪ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਜਣਾ, ਹੋਰ ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਣੀ।
ਭਾਵੇਂ ਦੁੱਖ ਘਨੇਰੇ ਹੋਏ, ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਸਹਿ ਸਕਿਆ।
ਅਦੂਲੀ[1] ਹੁਕਮ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰੇ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।
ਆਜਿ ਜਾਨ ਗਮਾਂ ਥੀਂ ਹੋ ਕੇ, ਕੀਤੀ ਰਾਮ ਦੁਹਾਈ।
ਦਰ   ਸਾਵਣ   ਦੇ ਕਰ ਕਰ ਅਰ ਾਂ, ਖੈਰ ਖਤ ਦੀ ਪਾਈ।

P-39

ਪੀਆ ਤ ਰੀਫ ਗਰੀਬ ਦੇ ਵੱਲ, ਕੋਈ ਤਾਂ ਚਾ ਫਰਮਾਉ–ਛੋੜ ਨਾ ਜਾਉ।
ਪ੍ਰੀਤ ਪੁਰਾਣੀ ਤਾਈਂ ਦਿਲਬਰ, ਦਿਲ ਥੀਂ ਨਾ ਭੁਲਾਉ–ਫੇਰਾ ਪਾਉ।
ਜਾਂ ਲਾਈਏ ਤਾਂ ਤੋੜ ਨਿਭਾਈਏ, ਯਾਰੀ ਪਾਲ ਦਿਖਾਉ–ਹੱਸ ਬੁਲਾਉ।
ਫ ਕ ਤ[2] ਨਾਲ ਜਮਾਲ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ, ਕਦੀ ਤਾਂ ਆ ਗਲ ਲਾਉ–ਨਾ ਤਰਸਾਉ।

1. ਉਲੰਘਣਾ, 2. ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ।

P-40

ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਵਸੀ ਨੀ ਸਈਓ ਅੱਜ ਮੇਰਾ,
ਚਰਣ ਚੁੰਮ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਸਾਂ ਮੈਂ।
ੁਕਰ ੁਕਰ ਕਰਸਾਂ ਉਸ ਘੜੀ ਉੱਤੋਂ,
ਜਿਸ ਘੜੀ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਸਾਂ ਮੈਂ।
ਮੇਰਾ ਉਸ ਦੇ ਬਾਝ ਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ,
ਚਰਣ ਚੁੰਮ ਚੁੰਮ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਲਾਵਸਾਂ ਮੈਂ।
ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਨਾ ਜੱਗ ਤੇ ਹੋਰ ਦਿੱਸੇ,
ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਹਾਲ ਸੁਣਾਵਸਾਂ ਮੈਂ।
ਮੇਰੇ ਦਰਦੀਆ ਵੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲ ਛੇਤੀ,
ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਰੋ ਰੋ ਮਰ ਜਾਵਸਾਂ ਮੈਂ।
ਬਾਝ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮੇਰਾ ਜੀਣ ਖੋਟਾ,
ਪੀਆ ਬਾਝ ਹੁਣ ਹਾਲ ਵੰਞਾਂਵਸਾਂ ਮੈਂ।
ਲੋਕੀਂ ਆਖਦੇ ਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਏ ਗਿਆ,
ਮੈਂ ਅਜੇ ਤੱਤੀ ਨਾ ਵੇਖਿਆ ਨਾਲ ਅੱਖੀਂ।
ਕਿਹੜਾ ਦਿਨ ਹੋਸੀ ਚਰਣਾਂ ਨਾਲ ਲਾਸੀ,
ਪ੍ਰੀਤਮ ਰੱਜ ਨਾ ਵੇਖਿਆ ਮੂਲ ਅੱਖੀਂ।
ਮੈਂ ਤੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਉਮਰ ਵਿਹਾ[1] ਛੱਡੀ,
ਪੀਆ ਬਾਝ ਨਿਕਾਰੜੀ ਹੋਏ ਰਹੀ ਹਾਂ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੇ ਆਵੇ ਚਰਣਾਂ ਨਾਲ ਲਾਵੇ,
ਮੈਂ ਚਰਣਾਂ ਉਸ ਦਿਆਂ ਦੀ ਹੋਏ ਖਾਕ[2] ਰਹੀ ਹਾਂ।

1. ਗੁਜ਼ਾਰ, 2. ਧੂੜ।

P-41

ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਕਿਉਂ ਤਰਸਾਂਦੇ ਹੋ।
ਪ੍ਰੇਮ ਤਿਸਾਏ[1] ਅਸੀਂ ਭੱਜ ਭੱਜ ਆਈਏ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਛੁਪ-ਛੁਪ ਜਾਂਦੇ ਹੋ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਕਿਉਂ ਤਰਸਾਂਦੇ ਹੋ।
ਨੈਣ ਲੜਾ ਕੇ ਜਿੰਦ ਅੜਾ ਕੇ, ਸੀਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਮਵਾਤਾ ਲਾ ਕੇ।
ਇਕ ਦਿਖਾ ਕੇ ਧਰੁਵਾਂ ਪਾ ਕੇ, ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਅੱਖ ਚੁਰਾਂਦੇ ਹੋ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਕਿਉਂ ਤਰਸਾਂਦੇ ਹੋ।
ਵਸ ਗਿਆ ਜਿਗਰ ਤੀਰ ਅੜਿਆਲਾ, ਪੁੱਟ ਖੜਨਾ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਸੁਖਾਲਾ।
ਚੁੰਬਕ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਦਿਖਲਾ ਕੇ, ਆਪਣਾ- ਆਪ ਬਚਾਂਦੇ ਹੋ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਕਿਉਂ ਤਰਸਾਂਦੇ ਹੋ।
ਪਰਦੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਰੇ ਹਟਾਓ, ਭਰ ਗਲਵਕੜੀ ਠੰਢਕ ਪਾਓ।
ਦਰ ਨ ਦੇ ਕੇ ਤਪਤ ਬੁਝਾਓ, ਕਿਉਂ ਢੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਂਦੇ ਹੋ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਕਿਉਂ ਤਰਸਾਂਦੇ ਹੋ।

P-42

ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਹਰਦਮ, ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਹੋ।
ਸੁਹਣੀ ਕਲ ਨੂਰਾਨੀ ਮਸਤੀ, ਵਾਂਗ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹੱਸਦੇ ਹੋ।
ਬਿਰਹੋਂ ਕੁੱਠੀ ਲੁੱਟੀ ਦਾ ਦਿਲ, ਕਿਉਂ ਹਰਦਮ ਖੱਸਦੇ[2] ਹੋ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਉ ਦੇਸ ਅਸਾਡੇ, ਮੇਰੇ ਤਨ ਮਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਹੋ।

1. ਪਿਆਸੇ, 2. ਖੋਂਹਦੇ।

P-43

ਪੁੱਛਦੀ ਫਿਰਾਂ ਸਈਓ ਮੈਂ, ਨਿੱਤ ਨਿੱਤ ਨਿ ਾਨੀ ਉਸ ਦਿਲਬਰ ਦੀ।
ਜਿਸ ਨੇ ਲੁੱਟ ਖੜਿਆ ਦਿਲ ਮੇਰਾ, ਦੱਸਿਓ ਮੈਂ ਉਸ ਦਿਲਬਰ ਦੀ।
ਤੁਸੀਂ ਸੁਹਾਗ ਮਾਣੋ ਰਲ ਸਈਓ, ਕਰਾਉ ਮਿਹਰ ਦਿਲਬਰ ਦੀ।
ਬਾਝ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਛਾਂ ਮੈਂ ਕਿਸ ਨੂੰ, ਮੰ ਿਲ ਉਸ ਦਿਲਬਰ ਦੀ।
ਪਾਸ ਪੀਆ ਦੇ ਜਾ ਕੇ ਕੋਈ, ਆਖੇ ਤੇਰੇ ਦਰ ਆਈ।
ਜਾਨ ਉਸ ਦੀ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕਾਂ, ਮੁੜ ਹੈ ਲਬਾਂ ਤੇ ਆਈ।

P-44

ਪ੍ਰੇਮ ਪੀਆ ਦਾ ਾਹਿਰ[1] ਬਾਤਿਨ[2] ਛੁਪੇ ਨਾ ਮੇਰੇ ਭਾਈ।
ਤਾਘਾਂ ਮਾਰ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਆਵੇ, ਅੰਦਰ ਸਿੱਜਦਾ[3] ਨਾਹੀਂ।
ਅਜਿਹੀ ਬੇਕਰਾਰੀ[4] ਹੋਈ, ਸੌ-ਸੌ ਆਹੀਂ ਮਾਰਾਂ।
ਦਰਦ ਮੇਰੇ ਦਾ ਦਾਰੂ ਨਾਹੀਂ , ਕੀਕਣ ਵਕਤ ਗੁ ਾਰਾਂ।
ਹਾਏ ਕਦੇ ਜੇ ਏਸ ਖਿਆਲੋਂ, ਛੁੱਟੇ ਜਿੰਦੜੀ ਮੇਰੀ।
ਇਹ ਵੀ ਵੱਸ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਨਾਹੀਂ, ਡੋਰ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਪਕੜੀ।
ਦਿਲ ਮੇਰੇ ਤੇ ਲਾਲੇ ਵਾਂਗੂੰ, ਉਗਿਆ ਦਾਗ ਹਿਜਰ[5] ਦਾ।
ਕੀਕਣ ਵੇਖ ਸਕਾਂ ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ, ਵਸ ਨਾ ਕੋਈ ਚਲਦਾ।
ਤੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਆਰੇ, ਚਿੱਤ ਨਾ ਹਰਗਿ[6] ਜਾਵੇ।
ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਮੇਰੇ ਤਾਈਂ, ਕੋਈ ਨ ਰ ਨਾ ਆਵੇ।
ਦਿਲ ਦੂਰੀ ਵਿੱਚ ਤੇਰੀ, ਹਰਦਮ ਕਰਦਾ ਬੇਕਰਾਰੀ।
ਸੂਰਤ ਨ ਰ ਨਾ ਆਵੇ ਤੇਰੀ, ਮੇਰੀ ਗਿਰਿਆ[7] ਜਾਰੀ।
ਵਾਕਿਫ ਕੋਈ ਦਿਲ ਦਾ ਨਾਹੀਂ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਹਾਲ ਸੁਣਾਵਾਂ।

1. ਪਰਗਟ, 2. ਗੁਪਤ, 3. ਸਮਾਉਂਦਾ, 4. ਬੇਚੈਨੀ, 5. ਵਿਛੋੜਾ, 6. ਬਿਲਕੁਲ, 7. ਹੰਝੂ।

ਹਾਲ ਬੇਹਾਲ ਹੋਈ ਦੀਵਾਨੀ[1], ਰੋ-ਰੋ ਤੈਨੂੰ ਪੁਕਾਰਾਂ।
ਲੱਖ ਹ ਾਰ ਿ ਆਲ ਦਿਲ ਵਿੱਚ, ਦਰਦ ਮਾਹੀ ਦਾ ਲਿਆਵੇ।
ਵਾਂਗ ਅੰਗਾਰਾਂ ਭੜ ਭੜ ਬਲਦਾ, ਤੇਰੀ ਖਬਰ ਨਾ ਆਵੇ।
ਸੋਜ ਫਿਰਾਕ[2] ਭੜਕੇ ਦਿਲ ਅੰਦਰ, ਮੇਰਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾਹੀਂ।
ਰਾਤ ਦਿਵਸ ਕਰਾਰ ਨਾ ਆਵੇ, ਸੁਣੀਂ ਪੁਕਾਰ ਗੁਸਾਈਂ।
ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਗੁੱਝੇ ਦਰਦ ਹ ਾਰਾਂ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਕੂਕ ਸੁਣਾਵਾਂ।
ਕਿਸ ਨੂੰ ਫੋਲ ਦੱਸਾਂ ਦਿਲ ਆਪਣਾ, ਸੁਣ ਸਾਵਣ ਮੇਰੀਆਂ ਆਹਾਂ।

P-45

ਬਾਝੋਂ ਤੇਰੇ ਪੀਆ ਪਿਆਰੇ, ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਦਿਲ ਮੇਰਾ।
ਆ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਮੁਖ ਦਿਖਾ ਜਾ, ਪਾਵੀਂ ਫਿਰ ਤੂੰ ਫੇਰਾ।
ਮੁੱਦਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਿੱਕਾਂ ਸਿੱਕਦੇ, ਦਿਲ ਖੁੱਸੇ ਹੁਣ ਮੇਰਾ।
ਵਿੱਚ ਹਿਜਰ ਵਿਛੋੜੇ ਕਦ ਤਕ, ਰਹਿਸੀ ਦੁਖੀ ਰੂਹ ਮੇਰਾ।
ਦੁਨੀਆਂ ਜਹਾਨ ਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਦਰਦੀ, ਆ ਸੱਜਣਾ ਮੈਂ ਵਾਰੀ।
ਕੋਈ ਨਾ ਵਾਕਿਫ ਰਾ [3] ਦਿਲੇ ਦਾ, ਹੋਈ ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਖੁਆਰੀ।
ਹਾਏ ਅਫਸੋਸ ਨਾ ਰਹਿਮ ਰਿਹਾ, ਦਿਲ ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਤਾਈਂ।
ਕੌਣ ਇਲਾਜ ਕਰੇ ਹੁਣ ਮੇਰਾ, ਬਾਝ ਤੇਰੇ ਹੁਣ ਸਾਈਂ।
ਦਿਲ ਤੇ ਜਿੰਦੜੀ ਘੋਲ ਘੁਮਾਵਾਂ, ਇ ਕ ਮਾਹੀ ਦੇ ਰਾਹੇ।
ਦਰਦ ਤੁਸਾਡੇ ਬਾਝੋਂ ਪਿਆਰੇ, ਦਿਲ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਨਾ ਭਾਵੇ।
ਮਰਨੇ ਤੀਕਨ ਦਰਦ ਤੇਰਾ ਹੀ, ਰਹਿਸੀ ਇਸ ਦਿਲ ਤਾਈਂ।
ਦਰਦੀ ਦਿਲ ਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰਾ, ਹੋਰ ਦਿੱਸੇ ਨਾ ਮੁਝ ਤਾਈਂ।
ਸਾਵਣ ਬਾਝੋਂ ਤੇਰੇ ਹੁਣ, ਫੁੱਲ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਦਿੱਸ ਆਵਣ।
ਹੁਸਨ ਬਹਾਰ ਤੇਰੀ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ, ਹੋਰ ਰੰਗ ਨਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਭਾਵਣ।

1. ਪਾਗਲ, 2. ਬਿਰਹਾ ਵਿਜੋਗ, 3. ਭੇਦ।

P-46

ਮੇਘਾ ਵੱਸੀਂ ਤੂੰ ਭਾਗੇ ਭਰਿਆ, ਤੁਧ ਉਜੜੇ ਦੇਸ ਬਸਾਏ।
ਭਲਕੇ ਫਿਰ ਵੱਸੀਂ ਝੜ੍ਹ ਐਵੇਂ, ਮੇਰਾ ਪੀਆ ਪ੍ਰਦੇਸ ਨਾ ਜਾਏ।
ਕਦੋਂ ਸਬਬ[1] ਅਜਿਹੇ ਹੋਣ ਕੋਈ, ਕਿਸਮਤ ਆਣ ਮਿਲਾਏ।
ਪਿਆਰੇ ਯਾਰ ਮਿਲਣ ਦੀਆਂ ਤਾਂਘਾਂ, ਫਿਰ ਵਿੱਛੜੇ ਕੌਣ ਮਿਲਾਏ।
ਤਨ ਟੁੱਟਦਾ ਮਨ ਤਪਦਾ ਜਾਵੇ, ਮੈਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਪੀੜ ਵੇਖਣ ਦੀ।
ਇੱਕ ਪਲ ਸਹਿਣ ਵਿਛੋੜਾ ਭਾਰੀ, ਕੇਹੀ ਪੀਆ ਬਾਣ ਮਿਲਣ ਦੀ।
ਇਹੋ ਬਿਰਦ ਇਬਾਦਤ ਮੇਰੀ, ਤਰਸਣ ਜਲਣ ਬਲਣ ਦੀ।
ਪਿਆਰੇ ਹੋਵਾਂ ਵਾਸਲ[2] ਕਦਾਈਂ, ਜਦ ਫਿਰੇ ਦਲੀਲ ਸੱਜਣ ਦੀ।

P-47

ਮੇਰੀ ਲੱਗੀ ਵੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਨਿਭਾਣ ਵਾਲਿਆ।
ਜਦੋਂ ਖੜੀ ਗਈ ਹੀਰ, ਉਦੋਂ ਮੰਦੀ ਸੀ ਪੀੜ,
ਆ ਜਾ ਬੇਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹੀਆਂ[3] ਚਰਾਣ ਵਾਲਿਆ।
ਜਲਵਾ ਯੂਸਫ ਵਾਲਾ ਦੱਸ ਕੇ ਲੁੱਟਿਆ,
ਵਿੱਚ ਮਿਸਰ ਦੇ ਜੁਲੈਖਾਂ ਨੂੰ ਰੁਲਾਣ ਵਾਲਿਆ।
ਮੇਰੀ ਲੱਗੀ ਵੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਨਿਭਾਣ ਵਾਲਿਆ।

1. ਕਾਰਨ, 2. ਮਿਲਾਂ, 3. ਮੱਝਾਂ।

P-48

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਵਾਲੀਆ ਵੇ,
ਕਦੀਂ ਦੇਵੀਂ ਚਾ ਦਰਸ ਦੀਦਾਰ ਸਾਈਆਂ।
ਬੈਠਾ ਕਾਲਜੇ ਨਾਗ ਿਰਾਕ[3] ਵਾਲਾ,
ਦਰ ਨ ਦੇ ਕੇ ਕਰੀਂ ਨਿਹਾਲ ਸਾਈਆਂ।
ਤੈਨੂੰ ਲੋੜ ਨਾ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਮੂਲ ਮੇਰੀ,
ਮੈਂ ਉਡੀਕਦੀ ਹੋਈ ਬੇਹਾਲ ਸਾਈਆਂ।
ਨ ਰ ਮਿਹਰ ਦੀ ਕਰੀਂ ਇਸ ਦਾਸੜੀ ਤੇ,
ਚਰਨੀਂ ਆਪਣੇ ਲਵੀਂ ਲਗਾ ਸਾਈਆਂ।
ਨਿਭਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੀਤ ਅੰਦਰ,
ਪਾ ਦੇ ਦਰਸ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ੈਰ ਸਾਈਆਂ।
ਮੇਰਾ ਤੂੰ ਇੱਕੋ ਤੈਨੂੰ ਹੋਰ ਬਹੁਤੇ,
ਪਰ ਕਰਾਂ ਕੀ ਹੋਈ ਲਾਚਾਰ ਸਾਈਆਂ।
ਚੱਲੇ ਵੱਸ ਮੇਰਾ ਜੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਵੇ,
ਦੇਵਾਂ ਚਰਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸੀਸ ਵਾਰ ਸਾਈਆਂ।
ਮੈਂ ਵੇਖਾਂ ਪਈ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅੰਦਰ,
ਮਾਣਾਂ ਸੇਜੜੀ ਪਈ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਸਾਈਆਂ।
ਦੁਨੀਆਂ ਧੰਦੜੇ ਔਰ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਤੋਂ,
ਆਈ ਭੱਜ ਕੇ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਈਆਂ।
ਕੰਮ ਜਹਾਨ ਵਾਲੇ ਪਾਉਂਦੇ ਵਿਘਨ ਬਹੁਤਾ,
ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਿਰਦ ਤੇਰਾ ਕਰੀਂ ਪਾਰ ਸਾਈਆਂ।
ਰਾਹ ਰੱਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦੇ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਤੂੰ ਤਿਆਗ ਕਰਦੇ।

1. ਅੱਗ, 2. ਭਟਕਦੀ, 3. ਵਿਛੋੜਾ।

ਇਹ ਕੰਮ ਹੁਣ ਸੁੱਲੜੇ[1] ਪ੍ਰੇਮ ਅੰਦਰ,
ਗਲੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਰਾਹ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਦੇ।
ਜਾਲ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਛੁਡਾ ਰੱਬਾ,
ਇੱਕੋ ਇ ਕ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲੀਏ ਜੀ।
ਦਰਦ ਹਿਜਰ[2] ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਨਾ ਸਹਿਣ ਹੁੰਦੇ,
ਜਾ ਆਪਣੇ ਮਾਹੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀਏ ਜੀ।
ਪਾਵਾਂ ਦਰਸ ਤੇ ਹੋ ਮਗਨ ਪ੍ਰੀਤ ਅੰਦਰ,
ਦਰ ਯਾਰ ਦਾ ਖ਼ੂਬ ਜਾ ਮੱਲੀਏ ਜੀ।
ਲੋਕੀਂ ਕਹਿਣ ਚੰਗਾ ਭਾਵੇਂ ਕਹਿਣ ਮੰਦਾ,
ਕਲ ਯਾਰ ਦੀ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਪਰਸੀਏ ਜੀ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰਿਆ ਦੱਸੀਂ ਇਨਸਾਂ ਕਿਹੜਾ,
ਕੁੰਡੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪਾ ਚਾ ਖਿੱਚਿਆ ਈ।
ਬਾਹਰ ਧੰਦੜੇ ਦੁਨੀਂ ਦੇ ਖ਼ੂਬ ਪਾਏ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਖ਼ੂਬ ਚਾ ਜਕੜਿਆ ਈ।
ਦਿਲ ਤਰਸਦਾ ਮਾਹੀ ਦੇ ਦਰ ਤਾਈਂ,
ਰੀਰ ਧੰਦਿਆਂ ਅੰਦਰ ਚਾ ਜਕੜਿਆ ਈ।
ਦਰ ਣ ਹੋਣ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਵੇ,
ਕੇਹੀ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਚਾ ਕੱਢਿਆ ਈ।

P-49

ਮੇਰੇ ਮਾਹੀ ਮੈਂ ਮੋਈ ਮੁਹਾਰ ਮੋੜੀਂ, ਬਣ ਕੇ ਬਾਲ ਮੁਆਤੜਾ[1] ਬਾਲ ਬੈਠੀ।
ਭੁੱਲੀ ਭੁੱਲ ਭੁਲਾਵੜੇ ਮੈਂ ਭੁੱਲੀ, ਮਰ ਮਰ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਪਾਲ ਬੈਠੀ।
ਪੰਡ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪਾ ਮੋਢੇ, ਪਿੰਡੋ-ਪਿੰਡ ਫਿਰਦੀ ਪੀਆ ਪੀਆ ਬੋਲਦੀ ਮੈਂ।
ਭੌਂਦੀ[2] ਫਿਰਾਂ ਭੰਬੀਰੀ ਦੇ ਵਾਂਗ, ਬੁਲਬੁਲ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਪਰਬਤ ਫੋਲਦੀ ਮੈਂ।

1. ਸੂਲਾਂ, 2. ਵਿਛੋੜਾ।

P-50

ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਿਰਹਾ[1] ਦੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੜ ਰਹੀ ਹਾਂ,
ਆਵੀਂ ਪਿਆਰਿਆ ਮੈਂ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਵਾਂ।
ਮਨਸੂਰ ਵਾਂਗੂੰ ਦਮ ਦਮ ਚੜ੍ਹਾਂ ਸੂਲੀ,
ਜਾਨ ਘੋਲ ਸਦਕੇ ਸੌ-ਸੌ ਵਾਰ ਜਾਵਾਂ।
ਪੀਆ ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਲੁੱਟ ਖੜਿਆ,
ਮਸਤ ਅਲਮਸਤ ਤੇਰੇ ਗੀਤ ਗਾਵਾਂ।
ਭੁੱਲ ਗਏ ਦੀਨ-ਦੁਨੀਂ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਅੰਦਰ,
ਮੁੱਖ ਵਿਖਾ ਆਪਣਾ ਮੈਂ ਨਿੱਸਾਰ[2] ਜਾਵਾਂ।
ਜਿੰਦ ਵਿੱਚ ਭਾਹ ਬਲਦੀ ਤੇਰੇ ਦੇਖਣੇ ਦੀ,
ਦੇਵੀਂ ਦਰਸ ਵਾਰੀ ਸੌ-ਸੌ ਵਾਰ ਜਾਵਾਂ।

P-51

ਮੈਂ ਰੋਂਦੀ ਨੂੰ ਛੋੜ ਸਦਾਏ, ਮਾਰੇ ਅਸੀਂ ਬੇਦੋਂ।
ਮੁੱਠੀ ਯਾਰ ਜਿਗਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਠੀ, ਤੇ ਮੈਂ ਕੁੱਠੀ[3] ਦਿਲਬਰ ਉਤੇ।
ਪੀਆ ਬੋਲ ਮੂੰਹ ਮੈਂ ਘੋਲ ਘੱਤੀ, ਬਹਿ ਕੋਲ ਮੇਰੇ ਘੱਤ ਪੀੜ੍ਹਾ ਵੇ।
ਤੋੜ ਮੁਹੱਬਤ ਛੋੜ ਨਾ ਜਾਵੀਂ, ਤੋੜ ਚੜ੍ਹਾਵੀਂ ਨੇਹੁੜਾ ਵੇ।
ਨ ਰ ਮਿਹਰ ਦੀ ਕਰ ਮੈਂ ਉਤੇ, ਮੇਰਾ ਰਹੇ ਉਦਾਸੀ ਜਿਅੜਾ ਵੇ।
ਹਾਰ ਿ ਗਾਰ 'ਜਮਾਲ' ਨਾ ਭਾਵੇ, ਭੱਠ ਪਿਆ ਚੂੜਾ ਬੀੜਾ ਵੇ।

P-52

ਮੈਂ ਰੋਂਦੜੀ-ਕੁਰਲਾਂਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਚੱਲੇ, ਕੋਈ ਮੇਰੀ ਸੁਣਦਾ ਨਾ।
ਆਪਣੇ ਅੰਗ ਕਬੀਲੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਚੱਲੇ, ਨੱਕੋਂ ਸਾਹ ਵੀ ਆਂਵਦਾ ਨਾ।
ਕੂੰਜ ਡਾਰ ਤੋਂ ਹੈ ਹੁਣ ਉੱਡ ਚੱਲੀ, ਕੋਈ ਆ ਕੇ ਹੁਣ ਛੁਡਾਂਵਦਾ ਨਾ।
ਹਾਏ ਵਤਨ ਤੋਂ ਮੈਂ ਹੁਣ ਵਿੱਛੜ ਚੱਲੀ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੋੜ ਲਿਆਂਵਦਾ ਨਾ।
ਨਾਲ ਸੰਗ ਸਹੇਲੀਆਂ ਮਾਣ ਮੌਜਾਂ, ਆਪਣਾ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਖ਼ੂਬ ਪਰਚਾਂਵਦੀ ਸਾਂ।
ਕਦੀ ਬਾਗਾਂ ਤੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਨਾਲਿਆਂ ਤੇ, ਆਪਣੇ ਲਾਡ ਮੈਂ ਖ਼ੂਬ ਲਡਾਂਵਦੀ ਸਾਂ।
ਹਰਿਆਵਲ ਦੀ ਚਾਦਰ ਨੂੰ ਤਾਣ ਦਮ ਦਮ, ਆਪਣੇ ਥੋਹ ਮੁਕਾਮ ਉਸਾਰਦੀ ਸਾਂ।
ਐਪਰ ਪਤਾ ਕੀ ਸੀ ਬਾਬਲ ਲੈ ਚੱਲਸੀ, ਐਵੇਂ ਝੂਠ ਪਸਾਰੇ ਪਸਾਰਦੀ ਸਾਂ।
ਲੈ ਚੱਲੋ ਨੀਂ ਰੋਂਦੜੀ-ਧੋਂਦੜੀ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਅੰਗ ਕਬੀਲੜੇ ਸਭ ਛੋੜ ਕੇ ਤੇ।
ਕੋਈ ਚੱਜ ਆਚਾਰ ਨਾ ਸਿੱਖਿਆ ਮੈਂ, ਹਾਏ ਬਣੇ ਕੀ ਇਸ ਵੇਲੜੇ ਤੇ।
ਡਾਹਢੀ ਡਰ ਦੀ ਮਾਰੀ ਟੁਰ ਚੱਲੀ, ਡਾਹਢੀ ਚੱਲੀ ਹਾਂ ਜਿੰਦ ਰੋਲ ਕੇ ਤੇ।
ਜੇ ਓੜਕ ਨੂੰ ਸਹੁਰੇ ਜਾਵਣਾ ਸੀ, ਮੂਲ ਲਾਂਵਦੀ ਚਿੱਤ ਨਾ ਸਮਝ ਕੇ ਤੇ।
ਇਹ ਵਤਨ ਅਸਾਡੜਾ ਵਤਨ ਨਾਹੀਂ, ਆਖ਼ਿਰ ਜਾਵਣਾ ਪੀਆ ਦੇ ਦੇਸ ਸਈਓ।
ਕਦੀ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨਿਹੁੰ ਨਾ ਲਾਓ ਇੱਥੇ, ਛੋੜ ਜਾਵਣਾ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਇੱਥੇ।
ਢੋਈ ਦੇਵਸੀ ਮਾਤ ਨਾ ਤਾਤ ਕੋਈ, ਸਿੱਖੋ ਪੀਆ ਦੇ ਦੇਸ ਦੇ ਚੱਜ ਸਈਓ।
ਇੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਦਿਨ ਦੋ ਚਾਰ ਸਾਰੇ, ਆਖ਼ਿਰ ਪਾ ਡੋਲੀ ਲੈ ਜਾਣ ਸਈਓ।
ਇਹੋ ਜਿੰਦਗਾਨੀ ਚੱਲੀ ਹੋ ਫਾਨੀ, ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਰਹੇ ਲਾਡ ਲਡਾਵਣੇ ਦੇ।
ਘਰ-ਬਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਕ ਸੈਣ ਸਾਰੇ, ਦਿਨ ਥੋੜੇ ਮੇਲ ਮਿਲਾਵਣੇ ਦੇ।
ਚਿੱਤ ਚਾ ਤੂੰ ਸੁਵੇਇਆਂ ਸਾਵਿਆਂ ਤੋਂ, ਆਏ ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਇੱਥੋਂ ਜਾਵਣੇ ਦੇ।
ਖਾਵਣਾ ਪੀਵਣਾ ਹੱਸਣਾ ਖੇਡਣਾ ਸਭ, ਰਹੇ ਦਿਨ ਥੋੜੇ ਰੰਗ ਮਚਾਵਣੇ ਦੇ।

---

1. ਵਿਛੋੜਾ, 2. ਕੁਰਬਾਨ, 3. ਕੁਰਬਾਨ।

P-53

ਮੈਨੂੰ _ਆਬ[1] ਅੰਦਰ ਸੁਹਣਾ ਸਾਵਣ ਮਿਲਿਆ, ਟੁਰ ਗਿਆ ਉਹ ਕਰ ਹੈਰਾਨ ਮੈਨੂੰ।
ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ ਜਾਵਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਲਿਆਵਾਂ, ਗਿਆ ਦੱਸ ਨਾ ਪਤਾ ਨਿ ਾਨ ਮੈਨੂੰ।
ਤੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਸੂਰ ਰੂਰ ਹੈਸੀ, ਤਾਹੀਉਂ ਛੱਡ ਗਿਆ ਲਾਲ ਸੁਲਤਾਨ ਮੈਨੂੰ।
ਕ ਾ ਰ[2] ਹੋਈ ਪਿਆਰਿਆ ਤੁੱਧ ਪਿੱਛੇ, ਤਾਹਨੇ ਮਾਰਦਾ ਜੱਗ ਜਹਾਨ ਮੈਨੂੰ।
ਮੈਂ ਤੱਕ ਰਹੀ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਰਾਹ ਵੱਲੇ, ਕਦੀ ਆ ਓਏ ਸਾਵਣਾ ਵਾਸਤਾ ਈ।
ਤੇਰਾ ਮੁੱਖ ਡਿੱਠਿਆਂ ਮੇਰੀ ਭੁੱਖ ਜਾਵੇ, ਮੁੱਖ ਦਿਖਾਉ ਸਾਵਣਾ ਵਾਸਤਾ ਈ।
ਮੈਂ ਪਈ ਦਰਸ ਦੀਦਾਰ ਨੂੰ ਤਰਸਦੀ ਹਾਂ, ਨਾ ਤਰਸਾਓ ਸਾਵਣਾ ਵਾਸਤਾ ਈ।
ਤੇਰੀ ਚਾਲ ਤੇ ਮਸਤ 'ਜਮਾਲ' ਹੋਈ, ਫੇਰਾ ਪਾਓ ਸਾਵਣਾ ਵਾਸਤਾ ਈ।

P-54

ਮੈਨੂੰ ਤਰਸਦੀ ਨੂੰ ਕਈ ਬਰਸ ਗੁ ਰੇ, ਤੇਰੇ ਦਰਸ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਭੁੱਖੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਪਾ ਕੇ ਪਿਆਰ ਮੁੜ ਗਿਓਂ ਵਿਸਾਰ ਮਾਹੀ, ਲਵੀਂ ਸਾਰ ਮੈਂਡੀ ਡਾਹਢੀ ਅੱਕੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।
ਕਦੀ ਆ ਪਿਆਰਿਆ ਲਾ ਸੀਨੇ, ਦੇਖਾਂ ਰਾਹ ਤੇ ਮੰਨਤਾ ਸੁੱਖੀਆਂ ਮੈਂ।
ਹੋਸੀ ਮੇਲ ਕਦ ਪਿਆਰਿਆ ਓਏ, ਤੱਤੀ ਵਾਂਗ ਤੰਦੂਰ ਦੇ ਧੁੱਖੀ ਹਾਂ ਮੈਂ।

P-55

ਰਾਤੀਂ ਸੁਪਨੇ ਅੰਦਰ ਸਈਓ, ਮਾਹੀ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇਆ।
ਅੰਗ ਛੁਵਾਇਆ ਰੌਂ ਬਿਜਲੀ, ਵੱਤ ਸਾਰੇ ਲਰਜਾ ਪਾਇਆ।
ਕਰਾਮਾਤ ਦੀ ਛੋਹ ਵਿੱਚ ਅੜੀਓ, ਨਾ ਜਾਣਾ ਰਸ ਰੱਬੀ।
ਰਾਅ ਰਾਅ ਜਿਸਮ ਮੇਰੇ ਦਾ, ਖਿੱਚ ਮਾਹੀ ਤੜਫਾਇਆ।

1. ਸੁਪਨਾ, 2. ਨਾਸਤਿਕ।

P-56

ਲਾਮ ਲਿੱਖਣੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ੇਅਰ ਛੱਡਾਂ,
ਦਰਦ ਯਾਰ ਦਾ ਸੀਨਾ ਸਾੜਦਾ ਏ।
ਤਾਂ ਹੀ ਸੜੇ ਹੋਏ ਨਿਕਲਦੇ ੇਅਰ ਅੰਦਰੋਂ,
ਮ[1] ਦਿਨ-ਰਾਤੀਂ ਸੀਨਾ ਸਾੜਦਾ ਏ।
ਜੱਗ ਤਾਹਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਹੀਂ,
ਿਰਾਕ[1] ਤੇਰਾ ਹੀ ਸੀਨਾ ਸਾੜਦਾ ਏ।
ਜੇਕਰ ਹੱਸ ਬੋਲੇਂ ਚਰਨੀਂ ਲਾ ਲਵੇਂ,
ਤੇਰਾ ਕੀ ਸੱਜਣਾ ਘਟ ਜਾਂਵਦਾ ਏ।

ਮੀਮ ਮੂਰ ਦੇ ਹੱਥ ਕੀ ਆਵਣਾ ਏ,
ਅਸਾਂ ਰੋਂਦਿਆਂ ਦਿਨ ਗੁ ਾਰ ਜਾਣੇ।
ਲਿਖ ਲਿਖ ਕੇ ੇਅਰ ਿਰਾਕ ਵਾਲੇ,
ਕਿੱਸੇ ਜੋੜ ਅਸਾਂ ਬੇ_ਮਾਰ ਜਾਣੇ।
ਸਾਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਰੱਬ ਨੇ ਏਸ ਖਾਤਰ,
ਇਹ ਦੁੱਖੜੇ ਅਸਾਂ ਸਹਾਰ ਜਾਣੇ।
ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਭਲਾ ਯਾ ਬੁਰਾ ਯਾਰੋ,
ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਕਰਤਾਰ ਜਾਣੇ।

ਨੂਨ ਨਰਮ ਦਿਲ ਅਸਾਂ ਦਾ ਰੱਬ ਕੀਤਾ,
ਅਸੀਂ ਨਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ।
ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੁੱਝ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ,
ਪਰ ਲੋਕ ਦੁ ਮਣ ਖਾਹ-ਮ-ਖਾਹ ਹੋ ਗਏ।

1. ਦੁਖ, 2. ਵਿਛੋੜਾ।

ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਨਹੀਂ ਸੱਚੇ ਦਰਦੀਆਂ ਨੂੰ,
ਝੂਠੇ ਝੂਠਿਆਂ ਦੇ ੈਰ-ਖਵਾਹ[1] ਹੋ ਗਏ।
ਉਧਰ ਸੱਜਣਾ ਦਾ ਦੇਖੋ ਹਾਲ ਪਿਆਰੇ,
ਝਿੜਕਾਂ ਦੇਣ ਡਾਹਢੇ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋ ਗਏ।
ਹਾਏ ਵਾਸਤੇ ਪਾਂਦਿਆਂ ਉਮਰ ਗੁ ਰੀ,
ਮਿਲਿਆ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਯਾਰ ਵੱਲੋਂ।
ਨਾ ਹੀ ਦੀਦ[2] ਹੋਈ ਨਾ ਹੀਦ ਹੋਈ ਹਾਂ,
ਰਹੀ ਮੈਂ ਮਹਿਰੂਮ[3] ਯਾਰ ਾਰ ਵੱਲੋਂ।
ਢੋਈ[4] ਮਿਲੇ ਨਾ ਗਈ ਮੈਂ ਦੋ ਤਰਫੋਂ,
ਨਾਲੇ ਯਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵੱਲੋਂ।
ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਕਲ ਦੁੜਾ ਥੱਕੀ,
ਜਾਨ ਛੁੱਟਦੀ ਨਹੀਂ ਆ ਾਰ[5] ਵਲੋਂ।

ਐਨ ਇਲਮ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨੇਕ ਬਹੁਤਾ,
ਪਰ ਇ ਕ ਦੀ ਬਾਤ ਅਨੋਖੜੀ ਏ।
ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋ ਨੀ ਹੈ ਬਹੁਤੀ,
ਪਰ ਪੀਆ ਦੀ ਝਾਤ ਅਨੋਖੜੀ ਏ।
ਮੁ ਕਲਾਂ ਹੈਨ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ,
ਪਰ ਬਿਰਹੋਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਅਨੋਖੜੀ ਏ।

1.ਮਿਤਰ, 2. ਦਰਸ਼ਨ, 3. ਨਿਰਾਸ਼, 4. ਪਨਾਹ, 5. ਕਸ਼ਟ।

P-57

ਲਾਵਾਂ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਨਿ ਾਨੀ ਨੂੰ, ਕਰਾਂ ਯਾਦ ਜਦੋਂ ਉਸ ਜਾਨੀ ਨੂੰ।
ਓਹਲੇ ਬਹਿ ਬਹਿ ਅੱਥਰੂ ਕੇਰਾਂ, ਨਾਲੇ ਮੋਤੀ ਪਾਵਾਂ ਗਾਨੀ ਨੂੰ।
ਲਾਂਬੂ ਬਲ ਬਲ ਸੀਨੇ ਉਠਦੇ, ਜਦੋਂ ਦੇਖਾਂ ਹੁਸਨ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ।
ਘਰ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਛਿੱਬੀਆਂ ਦਿੰਦੇ, ਨਾਲੇ ਹਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀਵਾਨੀ ਨੂੰ।
ਸੱਜਣਾਂ ਤੇਰੇ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ[1] ਮੈਨੂੰ, ਲਾਵਣ ਭਾਗ ਪਏ ਵੀਰਾਨੀ ਨੂੰ।

P-58

ਵਾਰ ਘੱਤਾਂ[2] ਮੈਂ ਆਪਾ ਉਸ ਤੋਂ, ਜੋ ਯਾਦ ਪੀਆ ਦੀ ਦੱਸੇ।
ਮੈਂ ਰੋ ਰੋ ਝੜੀਆਂ ਲਾਵਾਂ ਸਾਵਣ, ਉਹ ਸੁਖੀ ਸੁਖਾਵੀਂ ਵੱਸੇ।
ਬਿਰਹਾ ਮੇਰਾ ਤੇ ਮੈਂ ਬਿਰਹਾ ਦੀ, ਨਿੱਤ ਪ੍ਰੇਮ ਤਣਾਵਾਂ ਕੱਸੇ।
ਨਿੱਤ ਦੀ ਖਿੱਚ ਮਾਹੀ ਦੀ ਘੁੰਡੀ, ਜੋੜ ਜਾਨੀ ਨਾਲ ਰੱਖੇ।

1.ਬਿਨਾ, 2. ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਵਾਂ।

P-59

ਵਾਹ ਵਾਹ ਤੇਰੇ ਤੌਲੀਏ ਸਾਵਣ, ਦਿਲ ਹੁਲਸਾਵੇ ਤੇ ਛਮ ਛਮ ਲਾਵਣ।
ਤੈਨੂੰ ਢੂੰਢ ਕਿਧਰੇ ਨਾ ਪਾਇਆ, ਤੌਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਦਰੀਂ ਆਇਆ।
ਦੱਬ ਦੱਬ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਤੇਰੇ ਤੌਲੀਏ ਸਾਵਣ।
ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਘੁੱਟਾਂ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਮੌਲਾਂ, ਤਨ ਮਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖਿੜੀਆਂ ਹੋਲਾਂ।
ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਲੂੰ ਲੂੰ ਰੋਲਾਂ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਤੇਰੇ ਤੌਲੀਏ ਸਾਵਣ।
ਵਿੱਚ ਜੁਦਾਈ ਤੇਰੀ ਡੋਲਾਂ, ਤੌਲੀਏ ਦੇਖ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਾਂ।
ਨਾ ਲੈ ਜਾਓ ਜਾਨ ਮੈਂ ਰੋਲਾਂ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਤੇਰੇ ਤੌਲੀਏ ਸਾਵਣ।
ਸਾਡੀਆਂ ਕੌਣ ਹੁਣ ਸੁਣੇ ਪੁਕਾਰਾਂ, ਮੈਂ ਲੂੰ ਲੂੰ ਜਿੰਦੜੀ ਤੈਥੋਂ ਵਾਰਾਂ।
ਲੱਗ ਗਲੇ ਹੋਈਆਂ ਬਹਾਰਾਂ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਤੇਰੇ ਤੌਲੀਏ ਸਾਵਣ।
ਭਾਗ ਵੱਡੇ ਕਰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆਏ, ਸੀਨੇ ਘੁੱਟ ਘੁੱਟ ਅਸਾਂ ਲਗਾਏ।
ਆਖਿਰ _ਲਮੀ ਖੱਸ ਸਦਾਏ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਤੇਰੇ ਤੌਲੀਏ ਸਾਵਣ।
ਭਲਾ ਹੋਏ ਉਸ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ, ਉਸ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਰੇ।
ਜਿਸ ਤੌਲੀਆਂ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਕਰਾਏ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਤੇਰੇ ਤੌਲੀਏ ਸਾਵਣ।

P-60

ਵਾਹ ਵਾਹ ਯਾਰ ਨ ਾਰਾ ਤੇਰਾ।
ਭੋਲੇ ਭੋਲੇ ਨੇ ਨੈਣ ਰੰਗੀਲੇ, ਮੁੱਖੜਾ ਪਿਆਰਾ ਪਿਆਰਾ ਤੇਰਾ।
ਦਿਲ ਨੂੰ ਢਾਰਸ ਦੇਵੋ ਸਾਈਆਂ, ਦੂਰੋਂ ਦੇਖ ਇ ਾਰਾ ਤੇਰਾ।
ਵੇ ਮਿੱਠੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਨੇ ਗੱਲਾਂ ਤੇਰੀਆਂ, ਤੇ ਝੂਠਾ ਝੂਠਾ ਲਾਰਾ ਤੇਰਾ।
ਪਾ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ੈਰ ਦਰਸ ਦਾ, ਵੇ ਮੈਂ ਬੈਠੀ ਮੱਲ ਦੁਆਰਾ ਤੇਰਾ।
ਰਵ੍ਹੇ ਸਲਾਮਤ ਹਰ ਦਮ ਸਾਈਆਂ, ਉਹ ਬਾਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਚੁਬਾਰਾ ਤੇਰਾ।

P-61

ਵੇ ਮੈਨੂੰ ਡਾਢੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਨੇ,
ਨ`ਦਾਰ ਤੇਰੀਆਂ ਮਿਹਰਬਾਨ ਅੱਖੀਆਂ।
ਜਮਾਲ ਨਾ ਗੁੱਝੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ,
ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਲੜ ਜਾਣ ਅੱਖੀਆਂ।
ਸਿਰਫ ਾਹਿ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਵੇਖਣੇ ਦੀ,
ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਹਾਲ ਸੁਣਾਣ ਅੱਖੀਆਂ।
'ਜਮਾਲ' ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਨਾ ਹੋ ਪਿਆਰੇ,
ਤੈਨੂੰ ਮਿੰਨਤਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਣ ਅੱਖੀਆਂ।

P-62

ਸਾਜਨ ਤੇਰੇ ਆਪਣੇ ਕਿਉਂ ਨੈਣ ਭਰੇਂਦੀ।
ਉਹ ਤੈਥੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਨਾਂਹ ਵਖੇਂਦੀ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੇਰਾ ਬੁੱਤ ਹੈ ਤੂੰ ਜਾਨ ਉਸੇ ਦੀ।
ਉਹ ਹਰਮੰਦਿਰ ਸੁਹਣਾ ਵਿੱਚ ਲਾਜ ਵਸੇਂਦੀ।
ਤੂੰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵਿੱਚ ਵਸ ਰਹੀ ਪੀ ਪੀ ਕੁਕੇਂਦੀ।
ਤੂੰ ਤਾਂ ਇੱਕ-ਮਿੱਕ ਹੋ ਰਹੀ ਕਿਉਂ ਦੁੱਖੜੇ ਸਹਿੰਦੀ।
ਆ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆ ਸੱਜਣਾ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਹੋਈ।
ਤੇਰੇ ਸੰਗ ਮੈਂ ਜੀਵੰਦੀ ਤੈਂ ਬਾਝੋਂ ਮੋਈ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰਦੀ ਨੀ ਮੈਂ ਆਪੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹੋਈ।
ਭੇਦ ਨਾ ਕੋਈ ਲੱਖ ਸਕੇ ਮੈਂ ਓਹਾ ਹੋਈ।

P-63

ਸਮਝ ਕਦੀ ਤੇ ਮਨਾ ਅਭਿਮਾਨੀਆਂ ਤੂੰ,
ਏਸ ਜੱਗ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣਾ।
ਕੂੜੇ[1] ਰੰਗ ਤਮਾਸ਼ੇ ਜਹਾਨ ਵਾਲੇ,
ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਚੌਕੜੀ ਮਾਰ ਬਹਿਣਾ।
ਭਾਈ ਭੈਣ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਕ ਸੈਣ ਸਾਰੇ,
ਛੱਡ ਜਾਣ ਤੈਨੂੰ ਤੂੰ ਹੀ ਦੁੱਖ ਸਹਿਣਾ।
ਕਰ ਲੈ ਯਾਦ ਪਿਆਰਿਆ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ,
ਔਖੀ ਬਣੀ ਉਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਦੇਣਾ।
ਜਾਣੀ ਜੱਗ ਸਰਾਂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੀ,
ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਬਹਿਣਾ।
ਗਵਾ ਉਮਰ ਨਾ ਇਸ ਦੀ ਚਾਹ ਅੰਦਰ,
ਅੰਦਰ ਯਾਦ ਪੀਆ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣਾ।
ਨਾ ਹੋ ਮਸਤ ਅਲਮਸਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਅੰਦਰ,
ਹਉਮੈਂ ਕਦੀ ਤਾਂ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰ ਰਹਿਣਾ।
ਮਾਇਆ ਨਾਗਣੀ ਖਾ ਰਹੀ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ,
ਉਪਾਅ ਬਚਣ ਦਾ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਪੈਣਾ।
ਮੇਰੀਓ ਸਈਓ ਵੇਖ ਕੇ ਚੋਗ ਚੁਗਣਾ,
ਮਾਇਆ ਕਾਗ ਨੇ ਜਾਲ ਪਸਾਰਿਆ ਏ।
ਕਦਮ ਕਦਮ ਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਚੱਲਣਾ,
ਫਸਣਾ ਕਦੀ ਨਾ ਕਾਲ ਬੁਰਾ ਮਾਰਦਾ ਏ।
ਕਦੀ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨਿਹੁੰ ਇੱਥੇ ਲਾਵਣਾ ਨਾ,
ਹਰਦਮ ਕੂਚ ਨਗਾਰੜਾ ਵੱਜਦਾ ਏ।
ਚੱਲੋ ਚੱਲੀਏ ਪੀਆ ਦੇ ਦੇਸ ਸਈਓ,
ਦਮ ਦਮ ਘੜੀ ਘੜੀ ਵਾਜਾਂ ਮਾਰਦਾ ਏ।

ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਕਦੀ ਏਸ ਜਹਾਨ ਵੱਲੋਂ,
ਇਹ ਤਾਂ ਕੂੜ ਦਾ ਹੈ ਮੁਕਾਮ ਸਾਰਾ।
ਕੂੜ ਕੂੜੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਰਚ ਰਿਹਾ,
ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਰਤਾਰ ਜਹਾਨ ਸਾਰਾ।
ਦੱਸੋ ਦੋਸਤੀ ਕਰੇ ਕੋਈ ਕਿਸ ਤਾਈਂ,
ਫ਼ਨਾਹ[1] ਦਿੱਸਦਾ ਜ਼ਮੀਂ ਅਸਮਾਨ ਸਾਰਾ।
ਫੜ ਲੈ ਇੱਕੋ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਮਸਤਾਨਿਆ ਓਏ,
ਸਾਵਣ ਬਾਝ ਹੈ ਹੋਰ ਅਸਾਰ ਸਾਰਾ।

P-64

ਸਾਨੂੰ ਮਾਹੀ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਨਾ ਮਾਰ,
ਰੱਬ ਕੋਲੋਂ ਡਰ ਨੀਂ ਮਾਏ।
ਧੁਰ ਦਰਗਾਹੋਂ ਪੱਲੇ ਪਿਆ,
ਸੁਹਣਿਆਂ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ, ਰੱਬ ਕੋਲੋਂ ...
ਮਾਹੀ ਮੇਰਾ ਮੁਰਸ਼ਦ, ਮਾਹੀ ਮੇਰਾ ਮੌਲਾ,
ਮਾਹੀ ਤੋਂ ਜਿੰਦੜੀ ਨਿੱਸਾਰ[2], ਰੱਬ ਕੋਲੋਂ ...
ਪਾਕ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਡ ਨਾ ਅੰਮੜੀਏ,
ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਪੱਟੀਆਂ ਉਤਾਰ, ਰੱਬ ਕੋਲੋਂ...
ਯਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰ, ਕੰਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਨ,
ਇਹ ਆ ਕੀ ਦੇ ਹੀਰਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ, ਰੱਬ ਕੋਲੋਂ ...
ਮੁਰਸ਼ਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਲਾਈਆਂ,
ਜਿਹੜਾ ਅੱਲਾਹ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਦਿਖਾਲ, ਰੱਬ ਕੋਲੋਂ...

1. ਝੂਠੇ।

1. ਨਾਸ਼ਵਾਨ, 2. ਕੁਰਬਾਨ।

P-65

ਸਾਵਣ ਤੇਰਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਸਾਨੀ,
ਢੂੰਢਿਆ ਮੈਂ ਵੀ ਦੋਹੀਂ ਜਹਾਨੀ, ਇਤਨਾ ਨਾ[1] ਨਹੀਂ ਕਰਾਈ ਦਾ,
ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸੌ-ਸੌ ਹੀਲੇ ਕਰਾਈ ਦਾ।
ਅਸੀਂ ਹੈ ਮਿਲਣਾ ਹੂਰ, ਲੈਣੀ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ।
ਪਰੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹਟਾਈ ਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀ ਹੋਈ ਕੂੜ, ਹੋਈ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਇਕ ਵਿੱਚ ਚੂਰ।
ਮੁੱਖੜਾ ਸੁਹਣਾ ਨਹੀਂ ਛੁਪਾਈ ਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਲਾਹ ਕੇ ਲਾਜ ਲੋਕ ਦੀ ਸਾਰੀ, ਹੋਈ ਤੇਰੇ ਦਰ ਦੀ ਸਵਾਲੀ।
ਗੁੱਸਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਹੰਢਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਤੇਰੀਆਂ ਚਮਾਂ[2] ਦੀ ਹਾਂ ਮਾਰੀ, ਸੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਛੋੜੇ ਭਾਰੀ।
ਇਤਨੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਦੂਰੋਂ ਚੱਲ ਆਈ ਦਰ ਤੇਰੇ, ਪਾਵਾਂ ਜੋਗਣ ਵਾਲੇ ਫੇਰੇ।
ਨਰ ਮਿਹਰ ਦੀ ਚਾ ਪਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਭਾਵੇਂ ਚੰਗੀ ਭਾਵੇਂ ਮੰਦੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਰ ਤੇਰੇ ਦੀ ਬੰਦੀ।
ਦਰੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਦੁਰਕਾਰੀਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਗਲੇ ਲੱਗ ਮੇਰੇ ਤੂੰ ਆ ਕੇ, ਸੁਹਣੀ ਆਪਣੀ ਛਵੀ ਵਿਖਾ ਕੇ।
ਆਪਣੇ ਬਿਰਦ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੀਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਜਲਵਾ ਨੈਨਾਂ ਦਾ ਚਮਕਾ ਕੇ, ਰੰਗੀਲੀ ਟੋਰ ਆਪਣੀ ਦਿਖਲਾ ਕੇ।
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਠੰਢ ਪਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਨਾ ਜਾ ਦੂਰ ਹੁਣ ਤੂੰ ਨੱਸ ਕੇ, ਵੇਖੀਂ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ।
ਡੇਰੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਲਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਘਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਵਾਂ, ਸਾਕ-ਸੈਣ ਸੱਭੇ ਤੇ ਜਾਵਾਂ।
ਅਲਖਾਂ ਦਰ ਤੇਰੇ ਜਗਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਆ ਆ ਸਾਵਣ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ, ਜਿੰਦ ਤੇ ਜਾਨ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਵਾਰੇ।
ਮੇਰੇ ਤਨ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਰਦੀ ਤੂੰ ਹੋ ਜਾਵਾਂ, ਹੋਰ ਨਾ ਦੂਜੀ ਨਰੀਂ ਆਵਾਂ।
ਪੜਦਾ ਦੁਈ ਦਾ ਮਿਟਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਤੇਰਿਆਂ ਨਾਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟ ਖੜਿਆ, ਇਲਮ ਅਕਲ ਦਾ ਝੁੱਗਾ ਸੜਿਆ।
ਸੁਹਣੀ ਆਪਣੀ ਛਵੀ ਵਿਖਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਤੈਨੂੰ ਵੇਖ ਵੇਖ ਪਈ ਜੀਵਾਂ, ਜਖਮ ਜੁਦਾਈ ਦੇ ਪਈ ਸੀਵਾਂ।
ਦਿਲੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---
ਵਿਛੜ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਮਰ ਜਾਸਾਂ, ਨਾ ਕਰ ਦੂਰ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾਸਾਂ।
ਹਾੜ੍ਹੇ ਡਾਹਢੇ ਨਹੀਂ ਕਢਾਈਦਾ, ਪੀਆ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ---

1. ਨਖਰਾ, 2. ਅੱਖਾਂ ।

ਸਿਮਰਨ ਮਾਹੀ ਦਾ ਕਰ ਕਰ ਸਦਾ, ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਬਣ ਆਇਆ।
ਵਾਂਗੂੰ ੀਰ[1] ੱਕਰ ਦੇ ਪਿਆਰੇ, ਲੂੰ ਲੂੰ ਰਸ ਚੁਵਾਇਆ।
ਯਾਦ ਉਸ ਦੀ ਨੇ ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਇਆ।
ਉਹੀ ਉਹ ਦਿੱਸੇ ਹਰ ਪਾਸੇ, ਸਭ ਪੜਦਾ ਦੂਰ ਹਟਾਇਆ।
ਲੋਕੀਂ ਆਖਣ ਯਾਦ ਪੀਆ ਵਿੱਚ, ਹੋ ਜਾਸੀ ਦੀਵਾਨਾ[2]।
ਕੀ ਜਾਣਨ ਉਹ ਲੋਕ ਵਿਚਾਰੇ, ਅਸਾਂ ਪਾਇਆ ਯਾਰ ਪਗਾਨਾ[3]।
ਮੁੱਦਤਾਂ ਤੋਂ ਦਿਲ ਚਾਹੇ ਮੇਰਾ, ਚੁੰਮਾਂ ਮੁੱਖ ਦਿਲਬਰ ਦਾ।
ਦਿਲ ਦੀ ਚਾਹ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਹੋਈ, ਰੱਜ ਪੀਵਾਂ ਜਾਮ ਵਸਲ[4] ਦਾ।
ਲੁੱਕ-ਲੁੱਕ ਪੜਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਮੁੱਖੜਾ ਆਪਣਾ ਨੂਰੀ।
ਹਟਾ ਕੇ ਪੜਦਾ ਜਾਹਿਰ ਹੋਇਆ, ਛੱਡ ਕੇ ਰਿ ਮਾਂ[5] ਨੂਰੀ।
ਹਿਜਰ ਫਿਰਾਕਾਂ[6] ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਨੂੰ, ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ ਆ ਕੇ।
ਨੂਰੀ ਮੁਖੜਾ ਦੱਸਿਆ ਆਪਣਾ, ਇਤਨਾ ਸੋ ਵਿਖਾ ਕੇ।
ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਦਿਲ ਦਿਲਬਰ ਦੀ, ਮਿਲੇ ਨਿ ਾਨੀ ਕਦਾਈਂ।
ਨਿ ਾਨ ਢੂੰਢਦੀ ਖੁਦੀ ਗੰਵਾਈ, ਬਣ ਬੈਠੀ ਖੁਦ ਸਾਈਂ।

1. ਦੁੱਧ, 2. ਪਾਗਲ, 3. ਮਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, 4. ਮਿਲਾਪ, 5. ਕਿਰਨਾਂ, 6. ਵਿਜੋਗ।

ਸਿਰ ਸਿਰ ਬਾਜੀ ਇ ਕ ਮਜਾਜੀ[1], ਨਾਲੇ ਇ ਕ ਹਕਾਨੀ[2]।
ਮਿਲ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਜੋ ਸੁੱਖ ਪਾਇਆ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖ ਸੁਣਾਵਾਂ ਮੈਂ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਲਾ ਦਿਲਬਰ ਵਾਲਾ, ਪੀ ਕੇ ਮਸਤ ਕਹਾਵਾਂ ਮੈਂ।
ਜਿਉਂ ਕਾਮਣ ਕੰਤੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ, ਕੀ ਗੱਲ ਕਰੇ ਬਾਨੀ।
ਸਿਰ ਸਿਰ ਬਾਜੀ ਇ ਕ ਮਜਾਜੀ...
ਮਿਲਿਆ ਮੁਰ ਦ[3] ਮੌਲਾ ਆ, ਮਿਲਿਆ ਜਿਉਂ ਗਹਿਣਾ ਸੁਹਣਾ ਨੀ।
ਆਪਣਾ ਆਪ ਲੱਖਿਆ[4] ਜਿਉਂ ਸੁਪਨਾ, ਮਿਟ ਗਿਆ ਜਗ ਦਾ ਰੋਣਾ ਨੀ।
'ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ' ਆਪੇ ਨਰ ਨਾਰੀ, ਆਪੇ ਲਹਿਰਾਂ ਪਾਣੀ ਨੀ।
ਸਿਰ ਸਿਰ ਬਾਜੀ ਇ ਕ ਮਜਾਜੀ...

1. ਭੌਤਿਕ, 2. ਰੂਹਾਨੀ, 3. ਗੁਰੂ, 4. ਦੇਖਿਆ।

ਹਾੜ੍ਹ ਹੈਰਾਨੀ ਲੱਗ ਰਹੀ, ਪੀਆ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਚੈਨ।
ਪਿਆਰਾ ਨ ਰ ਨਾ ਆਂਵਦਾ ਰੋਵਾਂ ਦਿਨ ਭਰ ਰੈਣ।
ਹਾੜ੍ਹ ਹੋਈ ਹੈਰਾਨ, ਚਲੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ, ਲਗਾ ਕਰ ਬਾਣ ਜੁਦਾਈ ਵਾਲਾ।
ਕਿਸੀ ਚੰਚਲਹਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੀਆ ਮਤਵਾਲਾ।

ਸਾਵਣ _ਕਰ ਗੁ ਾਰਸਾਂ, ਜੇ ਘਰ ਆਵਣ ਆਪ।
ਸਖੀਉ ਆਪਣੇ ਪੀਆ ਦਾ, ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਾਪ।
ਸਾਵਣ ਕਰਾਂ ਮੈਂ ੋਰ, ਚਲੇ ਨਹੀਂ ੋਰ,
ਪੀਆ ਮੇਰੇ ਚੋਰ, ਗਏ ਚਿੱਤ ਚੁਰਾ ਕੇ।
ਸਖੀ ਟੂਰ ਗਏ ਮੇਰੇ ਲਾਲ, ਮੁਝੇ ਤੜਫਾ ਕੇ।
ਮੈਂ ਰੋਵਾਂ ਦਿਨ ਭਰ ਰੈਣ, ਆਏ ਨਹੀਂ ਚੈਨ, ਬਰਸਦੇ ਨੈਣ,
ਰੋਵਾਂ ਮੈਂ ਾਰੀ, ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਗਾਰੀ।
ਤੁਮ ਦੇਖੋ ਮੇਰਾ ਹਾਲ ਆਏ ਬਨਵਾਰੀ,
ਤੇਰੇ ਦਰਸ ਦੀ ਲਗ ਰਹੀ ਭੂਖ, ਦਿੱਤਾ ਤਨ ਫੂਕ,
ਹੋ ਗਈ ਚੂਕ, ਬੈਠ ਪਛਤਾਤੀ,
ਸਖੀ ਟੂਰ ਗਏ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਮਾਰ ਕਰ ਕਾਤੀ।

ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਂਬੜ ਬਲ ਉੱਠਣ, ਕੋਈ ਨਾ ਜਾਂਦੀ ਪੇ ।
ਪੀਆ ਮੁਝੇ ਘਰ ਛੋੜ ਕਰ, ਬੈਠੇ ਜਾ ਪਰਦੇਸ।
ਚੜ੍ਹਦੇ ਭਾਦਰੋਂ ਜਾਨ ਘਬਰਾਈ, ਪੀਆ ਜੁਦਾਈ ਸਹੀ ਨਾ ਜਾਈ।
ਮੈਂ ਖੜੀ ਪੁਕਾਰਾਂ।

ਮੈਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਏ ਮੇਰਾ ਲਾਲ, ਮੈਂ ਤਨ ਮਨ ਵਾਰਾਂ।
ਮੈਂ ਹਰ ਦਮ ਕਰਾਂ ਪੁਕਾਰ, ਲਵੋ ਮੇਰੀ ਸਾਰ, ਮੇਰੇ ਦਿਲਦਾਰ,
ਕਿਉਂ ਮੁਝੇ ਭੁਲਾਇਆ।
ਮੋਹੇ ਲੇ ਚਲ ਆਪਣੇ ਨਾਲ, ਮੇਰਾ ਚਿੱਤ ਚਾਇਆ।
ਨੈਨੋਂ ਸੇ ਚਲਿਆ ਨੀਰ, ਕਲੇਜੇ ਪੀੜ, ਬੰਧਾ ਤੂੰ ਧੀਰ,
ਯਹੀ ਮੈਂ ਚਾਹਤੀ।
ਸਖੀ ਟ ਰ ਗਏ ਮੇਰੇ ਲਾਲ, ਮਾਰ ਕਰ ਕਾਤੀ।

ਅੱਸੂ ਬੈਠ ਇਕਾਂਤ ਮੈਂ ਰੋਵਾਂ ਾਰੋ- ਾਰ।
ਤੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ, ਛੋੜ ਦੀਆ ਘਰਬਾਰ।
ਅੱਸੂ ਮੈਂ ਹੋਈ ਉਦਾਸ, ਪੀਆ ਨਹੀਂ ਪਾਸ,
ਤੜਪ ਰਹੀ ਲਾ , ਕੰਤ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।
ਨੀ ਮੈਂ ਰੋਵਾਂ ਬੈਠ ਇਕਾਂਤ, ਜੀ ਘਬਰਾਇਆ।
ਅੱਜ ਆ ਕਰ ਹੋ ਸਹਾਈ, ਮੇਰੇ ਰਘੁਰਾਈ,
ਤੇਰੀ ਜੁਦਾਈ, ਸਹੀ ਨਾ ਜਾਤੀ।
ਸਖੀ ਟੂਰ ਗਏ ਮੇਰੇ ਲਾਲ, ਮਾਰ ਕਰ ਕਾਤੀ।

ਕੱਤਕ ਕਰਮ ਜੋ ਲਿਖ ਰਹੇ, ਕੋਈ ਨਾ ਮੇਟਣਹਾਰ।
ਪਿਆਰਾ ਨ ਰ ਨਾ ਆਂਵਦਾ, ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਕੱਤਕ ਮੇਂ ਤੜਫੇ ਜੀਆ, ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਪੀਆ,
ਮੋਹ ਮਨ ਲੀਆ, ਪੀਆ ਮੁਰਾਰੀ।
ਮੁਝੇ ਆਕਰ ਕਭੀ ਦਿਖਾ, ਕਲ ਵੋ ਪਿਆਰੀ।
ਮੈਂ ਰੋ ਰੋ ਹੋਈ ਮੁਰਦਾਰ, ਮੇਰੇ ਸਰਦਾਰ, ਕਰੋ ਕੁਛ ਸਾਰ,
ਕਿਉਂ ਚਿੱਤ ਉਕਾਇਆ।

ਸਖੀ ਪੀਆ ਗਏ ਪਰਦੇਸ, ਜੀਆ ਘਬਰਾਇਆ।
ਮੇਰੀ ਲਗੀ ਕਲੇਜੇ ਕੜਕ।
ਹੋਆ ਰੰਗ ਰਦ ਬੜਾ ਹੈ ਦਰਦ, ਭੜਕ ਰਹੀ ਛਾਤੀ।
ਸਖੀ ਟਰ ਗਏ ਮੇਰੇ ਲਾਲ, ਮਾਰ ਕਰ ਕਾਤੀ।

ਮੱਘਰ ਮਨ ਨੂੰ ਵਸ ਕਰ, ਦਿਲ ਮੇਂ ਬਾਧੂੰ ਧੀਰ।
ਜਦੋਂ ਯਾਦ ਪੀਆ ਆਂਵਦੇ, ਚਲੇ ਨੈਨੋਂ ਸੇ ਨੀਰ।
ਪੀਆ ਬਿਨ ਹੋਈ ਫਕੀਰ, ਬੁਰੀ ਤਕਦੀਰ।
ਨੈਨੋਂ ਸੇ ਨੀਰ, ਸਈਓ ਹੈ ਜਾਰੀ।
ਕੀ ਹੋਈ ਮੇਰੀ ਤਕਸੀਰ, ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ- ਆਧਾਰੀ।
ਸਈਆਂ ਸਭ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਚੈਨ, ਪੀਆ ਸੰਗ ਰੈਣ।
ਤਰਸ ਰਹੇ ਨੈਣ, ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਪਾਏ।
ਹੋਈ ਇਤਨੀ ਦੇਰ, ਪੀਆ ਨਹੀਂ ਆਏ।
ਤੇਰੇ ਹਿਜਰ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਚੀਰ, ਕਲੇਜੇ ਪੀੜ।
ਬੰਧਾ ਤੂੰ ਧੀਰ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸਾਥੀ।
ਸਖੀ ਟਰ ਗਏ ਮੇਰੇ ਲਾਲ, ਮਾਰ ਕਰ ਕਾਤੀ ।

ਪੋਹ ਮਹੀਨਾ ਚੜ੍ਹ ਪਿਆ, ਤੇ ਪਾਲੇ ਪਹੁੰਚੇ ਆਣ।
ਤੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿਆਰਿਆ, ਛੋੜਿਆ ਸਭ ਜਹਾਨ।
ਅੱਜ ਪੋਹ ਸਰਦ ਰੁਤ ਆਈ, ਤੇਰੀ ਜੁਦਾਈ,
ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ, ਰੋਵਾਂ ਦਿਨ ਰਾਤੀ।
ਮੈਂ ਕਿਊਂਕਰ ਪੀਆ ਗੁਮਾਨ, ਬੈਠ ਪਛਤਾਤੀ,
ਮੈਂ ਰੋਵਾਂ ਬੈਠ ਇਕਾਂਤ, ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੰਤ,
ਜੀਆ ਔਰ ਜੰਤ, ਸਭੀ ਸੁਖ ਪਾਵੇਂ,
ਮੋਹੇ ਨਰ ਨਾ ਆਵੇ ਲਾਲ, ਜੀਆ ਘਬਰਾਵੇ।

P-69

ਹਾਏ ਸੁੱਤਿਆਂ ਬੀਤ ਗਈ ਉਮਰ ਤੇਰੀ,
ਜਾਗ-ਜਾਗ ਕੁੜੇ ਪੱਛੋਤਾਂਵਸੇਂ[1] ਤੂੰ।
ਘੁਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਚਰਖੇ ਰੰਗਲੇ ਨੂੰ,
ਜੇ ਪੁੱਛਣ ਤਾਂ ਕੀ ਵਖਾਂਵਸੇਂ[2] ਤੂੰ।
ਨੀ ਕੰਤ[3] ਖਫਾ ਹੋਸੀ ਘਰ ਜਾਂਦੜੀ ਨੂੰ,
ਜੇ ਨਾ ਕੱਤ ਕੇ ਨਾਲ ਲੈਜਾਂਵਸੇਂ[4] ਤੂੰ।
ਮੂੰਹ ਕਾਲੀਏ ਤੇ ਕਰਮਾਂ ਹਾਰੀਏ ਨੀ,
ਪਈ ਰੋਵਸੇਂ ਤੇ ਕੁਰਲਾਂਵਸੇਂ ਤੂੰ।
ਹਾਏ ਸਬਰ ਤੈਨੂੰ ਕੀਕਣ ਆਂਵਦਾ ਨੀ,
ਤੂੰ ਅੱਖੀਆਂ ਮੀਟ ਕਿਉਂ ਛੱਡੀਆਂ ਨੇ।
ਤੇਰੀ ਜਾਨ ਅਕੇਲੜੀ ਸਫਰ ਲੰਮਾਂ,
ਵਿੱਚ ਰਾਹ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਨੇ।
ਊਪਰ ਘਾਟ ਦੇ ਪਕੜ ਮਹਿਸੂਲ[5] ਵਾਲੇ,
ਮਾਰ ਚੂਰ ਕਰ ਸੁੱਟਦੇ ਹੱਡੀਆਂ ਨੇ।
ਤੇਸਾ ਪਕੜ ਕੇ ਵਾਂਗ_ਦਾਈਆਂ ਦੇ,
ਜੜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪ ਤੂੰ ਵੱਢੀਆਂ ਨੇ।
ਹਾਏ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰ ਵੱਸਣੇ ਦੀ,
ਕਦੋਂ ਕੰਤ ਵੱਲੋਂ ਗਾਫਲ ਹੋਂਦੀਆਂ ਨੇ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਕ ਹੈ ਕੰਤ ਦੇ ਵੇਖਣੇ ਦੀ,
ਚੋਲੇ ਦਾਗ ਵਾਲੇ ਪਈਆਂ ਧੋਂਦੀਆਂ ਨੇ।

1.ਪਛਤਾਉਗੇ, 2. ਦਿਖਾਉਗੇ, 3. ਪਤੀ, 4. ਲੈ ਜਾਉਗੇ, 5. ਟੈਕਸ।

ਉੱਤੇ ਸੇਜ ਉਸ ਸਾਈਂ ਦੀ ਚੜਨ ਖਾਤਰ,
ਪਈਆਂ ਗੁੰਦ ਕੇ ਹਾਰ ਪਰੋਂਦੀਆਂ ਨੇ।
ਕਰਮਾਂ ਹਾਰੀਏ ਤੇ ਮਤਵਾਲੀਏ ਨੀ,
ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੇਰੇ ਜਿਹੀਆਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਨੇ।

P-70

ਹੁਣ ਕੌਣ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵੰਡੇ,
ਰੱਬਾ ਬਾਝ ਤੇਰੇ ਮਦਦਗਾਰ ਕੋਈ ਨਾ।
ਜਿਹੜੇ ਯਾਰ ਮਹਿਰਮ ਮੈਥੋਂ ਜੁਦਾ ਹੋਏ,
ਬਣਿਆ ਵਕਤ ਔਖਾ ਰਿਹਾ ਯਾਰ ਕੋਈ ਨਾ।
ਦੱਸਾਂ ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਜਾ ਫੋਲ ਕਿਸ ਨੂੰ,
ਕਰਦਾ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਇਤਬਾਰ ਕੋਈ ਨਾ।
ਜਦੋਂ ਦਿਨ ਉਲਟੇ ਆਵਣ ਸੱਜਣਾ ਓਏ,
ਬਣਦਾ ਤਦੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਵਾਕਫਕਾਰ ਕੋਈ ਨਾ।

ਫੁਟਕਲ

ਯਾਦ ਪੀਆ ਦੀ ਦਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ,
ਤੇ ਮੈਂ ਬੜੀ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖਾਂ।
ਪਰ ਜਦੋਂ ਯਾਦ ਉਛਾਲੇ ਮਾਰੇ,
ਛੱਲਕ ਪੈਂਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ।

P-71

ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਿਆਰਿਆ ਇਹੋ ਹੈ ਅਰ ਮੇਰੀ,
ਤੈਂਡੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਮਾਲ ਹੋਵੇ।
ਜੀਵਾਂ ਜਦੋਂ ਤੀਕਣ ਰਹੇ ੌਕ ਤੇਰਾ,
ਮਰਦੀ ਵਾਰ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਹੋਵੇ।
ਤੂੰ ਹੀ ਤੂੰ ਕਰਦੀ ਨਿਕਲਾਂ ਦੇਹ ਵਿੱਚੋਂ,
ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾ ਵਹਿਮ ਖਿਆਲ ਹੋਵੇ।
ਰਹੇ ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਨਾ ਮੰਗ ਕੋਈ,
ਹਾਸਲ ਤੈਂਡੜਾ ਜਦੋਂ ਜਮਾਲ ਹੋਵੇ।
ਹੁਣ ਕੌਣ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵੰਡੇ,
ਰੱਬਾ ਬਾਝ ਤੇਰੇ ਮਦਦਕਾਰ ਕੋਈ ਨਾ।
ਜਿਹੜਾ ਯਾਰ ਮਹਿਰਮ ਮੈਥੋਂ ਜੁਦਾ ਹੋਇਆ,
ਬਣਿਆ ਵਕਤ ਔਖਾ ਰਿਹਾ ਯਾਰ ਕੋਈ ਨਾ।
ਦੱਸਾਂ ਦਿਲੇ ਦਾ ਹਾਲ ਜਾ ਫੋਲ ਕਿਸ ਨੂੰ,
ਕਰਦਾ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਇਤਬਾਰ ਕੋਈ ਨਾ।
ਜਦੋਂ ਦਿਨ ਉਲਟੇ ਆਵਣ ਸੱਜਣਾ ਓਏ,
ਬਣਦਾ ਤਦੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਵਾਕਫਕਾਰ ਕੋਈ ਨਾ।